

På den baggrund har Pernille Hansen foretaget en [tilsvarende] spørgeskemaundersøgelse blandt 11 udvalgte smådyrhospitaler mv. med stor vagtbyrde. Dyrehospitalerne blev i den forbindelse bl.a. anmodet om at oplyse

- hvor mange hunde der er døde som følge af en anden hunds bid det seneste år,
- hvor mange hunde der har fået alvorlige sår som følge af en anden hunds bid det seneste halve år,
- hvordan antallet af hundebid har udviklet sig i løbet af de seneste fem år, og
- hvordan sværhedsgraden af hundebid har udviklet sig i løbet af de seneste fem år.

Det bemærkes i den forbindelse, at besvarelsen af disse spørgsmål beror på dyrlægernes hukommelse, og at svarene derfor kun kan tages for værende et skøn.

Otte dyrehospitaler besvarede spørgeskemaet. Det drejer sig om Bygholm Dyrehospital, Dyrehospitalet i København, Faxe Dyrehospital, Gråsten Dyrehospital, Herning Dyrehospital, Odense Dyrehospital, Aalborg Dyrehospital og Århus Dyrehospital.

Tre ud af disse otte hospitaler oplyste, at de havde oplevet en lille stigning i antallet af alvorlige bidsår inden for de seneste fem år. Det ene af de tre hospitaler havde tillige oplevet, at bidskaderne var blevet lidt mere alvorlige. Fire af de otte hospitaler fandt, at antallet af hundebid var uændret over de seneste fem år, mens et hospital havde oplevet færre – men lidt mere alvorlige – bid. Ingen af de dyrehospitaler, der indgik i undersøgelsen, havde oplevet en stor stigning i antallet af bidsår eller betydeligt mere alvorlige bidsår.

5.3.3. Anmeldelse af skader til forsikringselskaberne

Højte Forsikring & Pension anmeldes der årligt ca. 12.000 hundesager til forsikringselskaberne. Tallet har været stabilt i de senere år. Antallet af hundesager omfatter både skader forvoldt af ansvarsforsikrede hunde og hunde, der ikke er ansvarsforsikrede. Ved tegning af den lovpligtige ansvarsforsikring til hunde, jf. nærmere herom under pkt. 7.10, registreres hundens race ikke, med mindre der samtidig tegnes en sygeforsikring.

Erstatning for skader forvoldt af hunde, der ikke er ansvarsforsikrede, udbetales af en pulje, jf. § 4 i bekendtgørelse nr. 485 af 25. september 1984, hvoraf det bl.a. fremgår, at foreningen af forsikringselskaber til overtagelse af lovpligtige ansvarsforsikringer for hunde har påtaget sig forpligtelse til at erstatte skader, der må antages forvoldt af ukendt hund, og til – mod regres over for den ansvarlige – at udrede erstæringsydelsen i tilfælde, hvor skade er forvoldt af en hund, for hvilken forsikring ikke er tegnet, eller for hvilken forsikring vel er tegnet, men ophævet af selskabet eller ikke holdt i kraft.

Antallet af sager, hvor den skadevoldende hund enten er ukendt eller ikke ansvarsforsikret, er ifølge Forsikring & Pension stigende. Der blev udbetalt erstatning fra puljen i ca. 220 sager i 2008 og antallet af sager i de første 10 måneder af 2009 er opgjort til 209 sager, hvoraf den skadevoldende hund er en såkaldt kamphund i 61 af disse sager. Tilsvarende var den skadevoldende hund ifølge Forsikring & Pension en såkaldt kamphund i ca. en tredjedel af de sager fra 2008, hvor hunden var ukendt og ikke ansvarsforsikret. Oplysningerne om hundenes race stammer enten fra skades anmeldelsen til forsikringsselskabet – dvs. ved at skadefidte f.eks. har oplyst, at der var tale om en "kamphundslignende race" – eller fremgår af en politirapport, der er optaget i forbindelse med, at skaden indtraf. I halvdelen af sagerne forsvinder den skadevoldende hund. Forsikringsselskaberne er derfor nødt til at lægge oplysningerne oprøvede til grund.

5.3.3.1. Forhøjelse af præmien for ansvarsforsikringer

I forbindelse med debatten om farlige hunde har forsikringsselskabet Topdanmark oplyst, at selskabet overvejer, om præmien for hundeansvarsforsikringer bør være ens, uanset hvilken race ansvarsforsikringen dækker. Baggrunden for Topdanmarks overvejelser er en undersøgelse af selskabets hundesager over de seneste fem år, som har vist, at en hunds race spiller en rolle i forhold til, hvor ofte den forvolder skade. Topdanmark har i de seneste fem år anmodet tegnere af hundeansvarsforsikringer om at oplyse, hvilken hunderace forsikringen dækker. Det er således ejeren selv, der oplyser hundens race.

Det fremgår bl.a. af undersøgelsen, at hunde af racen amerikansk staffordshire terrier udretter 4,7 gange flere skader (tings- og personskade) end en labrador retriever, mens henholdsvis en amerikansk bulldog, rottweiler og schæfer forvolder 3,5, 2,4 og 1,4 gange flere skader end en labrador retriever. Undersøgelsen viser dog også, at antallet af skader tillige afhænger af ejerens alder, idet omfanget af skader blandt 17 til 29-årige er dobbelt så høj som for aldersgruppen 40 til 49-årige. Endelig viser undersøgelsen, at hunde i alderen 0 til 3 år volder dobbelt så mange skader som hunde fra 4 til 8 år. Dette gælder uanset hundens race.

I Gartnernes Forsikring er præmien for bl.a. hundeansvarsforsikringer forhøjet med 400 pct. – fra 343 kr. til 1715 kr. – for muskelhunde. Det fremgår af selskabets hjemmeside, at selskabet definerer muskelhunde som hunde af bl.a. racerne amerikansk bulldog, bulla culla, amerikansk staffordshire terrier, dogo argentino og blandinger heraf.

5.3. Politiets erfaringer med de gældende regler

5.3.1. Politikredsens dyrevelfærdsenheder

Regeringen indgik i 2006 en flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden 2007-2010 med en række af Folketingets partier. Aftalen indebærer bl.a., at dyreværnslovgivningen skal være ét af otte prioriterede indsatsområder for politiet, og at dyreværnslovgivningen skal håndhæves ensartet og effektivt over hele landet. Dette gælder også hundeloven. Som led i udmøntningen af flerårsaftalen er der i alle landets politikredse oprettet dyrevelfærdsenheder, der bl.a. behandler sager vedrørende overtrædelser af hundeloven. Etableringen af dyrevelfærdsenhederne er i de fleste politikredse sket ved, at der på hver af de store stationer i kredsen sidder mindst én person, som tilhører enheden.

Anmeldelse og efterforskning af sagerne sker typisk på de enkelte stationer, og efter endt efterforskning sendes sagen til anklagemyndigheden ("Advokatur Særlov"). hvorefter der træffes afgørelse om f.eks. tiltalerejsning. Nogle kredse har indrettet sig således, at det altid er den samme jurist, der behandler hundesagerne. I enkelte kredse kommer sagen dog kun til behandling hos en jurist i de tilfælde, hvor der er spørgsmål om aflivning af en hund, eller hvor en afgørelse bliver påklaget.

En kreds har indrettet sig således, at samtlige henvendelser vedrørende hundeloven altid bliver sendt til samme afdeling, der herefter forestår efterforskningen samt træffer afgørelse i sagen. I denne kreds bliver kun afgørelser vedrørende aflivning af hunde videresendt til juridisk behandling.

En politikreds har på eget initiativ udarbejdet en brugervenlig sagsvejledning til behandling af hundesager.

I samarbejde med Rigsadvokaten og Fødevarestyrelsen afholder Rigspolitiet kurser om behandling af sager vedrørende dyrevelfærd, herunder sager i medfør af hundeloven. Kurserne, der er rettet mod såvel polititjenestemænd som jurister, afholdes løbende og efter behov. Der er senest afholdt et kursus i maj 2009 med 31 kursister fordelt på landets politikredse. Næste kursus forventes afholdt i foråret 2010.

Rigspolitiet har endvidere den 28. maj 2009 udsendt en rundskrivelse til samtlige politikredse om foranstaltninger mv. i forhold til farlige hunde.

Det fremgår af rundskrivelsen, at Rigspolitiet på baggrund af den seneste tids optale af sager om hunde, herunder kamp- eller muskelhunde, der har overfaldet dyr eller mennesker, anmoder politikredsene om at have fokus på håndhævelsen af hundeloven og navnlig på lovens muligheder for at gribe ind over for farlige hunde. Politiet skal således være særligt opmærksom på anmeldelser mv. om hunde, der har forårsaget skade eller skabt frygt.

Endvidere fremgår det af rundskrivelsen, at hvis besidderen af en hund ikke har gjort nok for at forebygge, at hunden volder andre skade – dvs. ikke har haft styr på sin hund – har besidderen ikke

overholdt hundelovens § 6, stk. 1. Ifølge rundskrivelsen skal der i sådanne tilfælde indledes en sag over for den pågældende besidder.

Herudover kan det nævnes, at Rigspolitiet og Justitsministeriet i samarbejde med Dansk Kennel Klub og Dyrenes Beskyttelse har udarbejdet en pige om hundeloven. Pjecen, der er tiltænkt det personale hos politiet, der beskæftiger sig med hundesager, har til formål at være en hjælp til afklaring af eventuelle tvivsspørgsmål, som politiet måtte stå over for, når de skal behandle en hundesag. Pjecen forventes udsendt snarest.

Samtidig med pjecen vil Rigspolitiet udsende en vejledning om behandlingen af hundesager. Vejledningen er tænkt som en hjælp ved den efterfølgende sagsbehandling.

5.3.2. Pensionsanbringelse af farlige hunde

Rigspolitiet har til brug for overvejelserne i udvalget indhentet oplysninger fra politikredse om bl.a. erfaringerne med pensionsanbringelse af farlige hunde samt om udgifterne i forbindelse hermed.

Der synes umiddelbart at være store forskelle i praksis med hensyn til pensionsanbringelse fra politikreds til politikreds, idet to kredse (Sydøstjyllands Politii og Nordjyllands Politii) oplyser, at der ikke har været anvendt pensionsanbringelse, mens flere andre kredse anvender beløb i størrelsesordenen 20.000 – 40.000 kr. på årsbasis til pensionsanbringelse af farlige hunde. Beløbene er behæftet med stor usikkerhed, idet det ikke har været muligt for alle politikredse at udskille udgifter til pensionsanbringelser i medfør af hundelovens § 6 b fra de samlede udgifter til pensionsanbringelse. Det er således ikke muligt at give et samlet billede af politiets udgifter på dette område.

Udgifterne til anbringelse af en hund i pension ligger typisk på 100-200 kr. pr. døgn. Herudover kommer udgifter til transport, dyrlæge mv. Omkostningerne til hundesager, herunder pensionsanbringelse, afholdes af politikredsenes eget rådighedsbeløb, hvis pengene ikke kan refunderes af ejeren eller besidderen.

Et ophold i hundepension bliver i mange tilfælde ganske langvarigt, da sagsgangen kan indeholde mange led. Indledningsvis efterforsker politikredsen sagen og kan herunder foretage

- diverse afhøringer,
- iværksættelse af diverse undersøgelser af den person eller det dyr, der er blevet bidt, samt af den pågældende hund (hundesagkyndig undersøgelse),
- indhentelse af diverse erklæringer, f.eks. journalkort fra hospitaler, læger og dyrlæger samt resultatet af adfærdsundersøgelsen.

- undersøgelse af, hvorvidt hunden tidligere har været involveret i bidsager, og i givet fald indhentelse af relevante oplysninger fra den pågældende sag.

Herefter forelægges sagens oplysninger for hundens ejer eller besidder. Ved denne partshøring får den pågældende mulighed for at komme med sine mundtlige eller skriftlige bemærkninger inden for en vis frist.

Efter eventuel yderligere indhentning af oplysninger træffes afgørelse i sagen, og afgørelsen foretages for hundens ejer eller besidder.

Afgørelsen kan påklages til Rigs politiet inden for 10 dage, og klagen har som udgangspunkt opsættende virkning. Mens Rigs politiets afgørelse afventes, opholder hunden sig fortsat i pension.

Generelt oplyser politikredsene, at samarbejdet med hundepensionerne fungerer godt, men at der i nogle tilfælde har været trusler fra hundeejerne mod hundepensionerne, ligesom det er forekommet, at hunde er blevet fjernet herfra. For at undgå dette undlader flere politikredse at oplyse ejeren eller besidderen om, hvor en hund er anbragt. Det er politikredsenes erfaring, at denne fremgangsmåde fungerer godt.

Det henvises i øvrigt til delbetænkningens afsnit 3.2.9, hvor reglerne om pensionsanbringelse er beskrevet.

5.3.3. Anvendelse af hundesagkyndig undersøgelse

Som tidligere nævnt i delbetænkningens kapitel 3, afsnit 3.2.8, følger det af hundelovens § 6 a, at besidderen af en hund på politiets anmodning er forpligtet til at medvirke til en sagkyndig undersøgelse af hundens adfærd, inden der træffes afgørelse om aflivning af hunden. Om en sagkyndig vurdering bør indhentes, afhænger af en konkret vurdering af sagens omstændigheder.

Hvis en hund ikke har forvoldt skade, men den ved sin adfærd har virket truende og skabt frygt, vil en sagkyndig vurdering normalt skulle foretages, inden politiet træffer afgørelse om eventuel aflivning af hunden.

Hvis en hund allerede har forvoldt en ikke ubetydelig skade, der viser, at hunden reagerer mere aggressivt end sædvanligt for hunde, vil politiet kunne træffe afgørelse om aflivning uden undersøgelse. I så fald kan hundens besidder dog anmode om en undersøgelse, inden politiet træffer afgørelse. Det beror på de konkrete omstændigheder, hvorledes den sagkyndige undersøgelse skal foretages. I de tilfælde, hvor et menneske f.eks. er blevet skramt, er der således intet til hinder for, at den sagkyndige foretager sin vurdering alene på grundlag af de oplysninger, der foreligger i sagen.

I et dyr

Besidderen har dog ikke ret til en sagkyndig vurdering i de tilfælde, hvor politiet træffer afgørelse om, at hunden skal aflives, fordi et pålæg om at føre hunden i snor eller iført forsvarlig mundkurv er blevet overtrådt.

Hundelovens § 6 a blev indsat med ændringen af hundelovens i 2003. De hundesagkyndige, som er udpeget af Justitsministeriet efter indstilling fra Den Danske Dyrlægeforening, har i perioden fra 2003 til i dag foretaget ca. 100 sagkyndige undersøgelser.

+ 39 + Johanne Østerby

Rigspolitiet har endvidere til brug for overvejelserne i udvalget indhentet oplysninger fra politikredse om erfaringerne med anvendelse af hundesagkyndig undersøgelse samt om udgifterne i forbindelse hermed.

Det er forskelligt fra politikreds til politikreds, i hvilket omfang der benyttes hundesagkyndige undersøgelser. De fleste politikredse angiver dog, at de har gode erfaringer med anvendelsen af hundesagkyndige undersøgelser. De finder, at det er et godt arbejdsredskab for politiet, og at der oftest bliver tilvejebragt et fyldestgørende grundlag for at træffe afgørelse i sager om eventuel aflivning.

Udgifter til hundesagkyndig undersøgelse konteres ikke i alle kredse særskilt. Det er derfor ikke muligt at komme med en mere præcis angivelse af de samlede omkostninger i forbindelse med hundesagkyndige undersøgelser, men for flere kredse synes udgifterne at ligge på omkring 10.000 kr. på årsbasis. Omkostningerne til hundesager, herunder hundesagkyndig undersøgelse, afholdes af politikredsenes eget rådighedsbeløb, hvis pengene ikke kan refunderes af ejeren eller besidderen.

Det henvises i øvrigt til delbetænkningens afsnit 3.2.8, hvor reglerne om anvendelse af hundesagkyndig undersøgelse er beskrevet.

5.4. De hundesagkyndige undersøgelser og erfaringerne herfra

Som anført ovenfor under afsnit 5.3.3 har de hundesagkyndige, som er udpeget af Justitsministeriet efter indstilling fra Den Danske Dyrlægeforening, i perioden fra 2003 til i dag foretaget ca. 100 sagkyndige undersøgelser.

De hundesagkyndige har oplyst, at de i ca. 50 pct. af undersøgelserne har anbefalet, at hunden aflives. I den anden halvdel anbefales et pålæg om snor og/eller mundkurv.

Af de ca. 100 sager var der tale om en hund af racen amerikansk staffordshire terrier ("Amstaff") i 25 pct. af sagerne, 17 pct. af sagerne vedrørte rottweilere, 10 pct. schæfere, 10 pct. store blandingsracer, 8 pct. staffordshire bull terriere og 30 pct. andre hunde. Med forbehold for det relativt be-

grænsede antal sager ses der en tendens til, at de undersøgte hunde af racen amerikansk staffordshire terrier har forvoldt skade eller opført sig aggressivt over for andre hunde, mens de undersøgte schæfere og rottweilere har været aggressive over for mennesker. I ca. 50 pct. af sagerne var andre dyr den forurettede.

I en tredjedel af sagerne var den aggressive hund i snor, da den udviste aggressiv adfærd, og i tilsvarende 1/3 af sagerne skete overfaldet i forbindelse med, at den aggressive hund løb ud af ejeren eller besidderens have. Endelig har de hundesagkyndige oplyst, at 75-80 pct. af de undersøgte hunde var hanhunde.

Kapitel 6. Farlige hunde

6.1. Hvorfor er hunde farlige?

Den svenske regering besluttede i februar 2002 at foretage en udredning af problemerne med farlige hunde. I maj 2003 udkom Betänkande av hundansvarsutredningen "Hund i rätta händer – om hundägarens ansvar" (SOU 2003:46). Af udredningens afsnit 2.3 om farlige hunde fremgår bl.a., at definitionen på farlige hunde afhænger af, hvem man spørger. En person, der er bange for hunde, vil ofte opleve store hunde som farlige, mens en person med pelsdyrsallergi ofte vil finde alle hunde farlige. De fleste mennesker vil dog associerer farlige hunde med hunde, der af forskellige årsager har en tilbøjelighed til at bide.

Det fremgår endvidere, at hunden er et rovdyr hvilket indebærer, at alle hunde i princippet kan være farlige. Det vil derfor ikke være muligt at leve med hunde, uden at der vil være tilfælde af bidskader. Der findes forskellige faktorer, som har indflydelse på den adfærd, som en hund udviser i en given situation. Som eksempel på sådanne faktorer kan nævnes hundens køn, størrelse, ejere, helbred, grad af socialisering i forhold til mennesker og andre dyr, jagtinstinkt, erfaring mv. Disse faktorer er i den svenske udredning inddelt i kategorierne arvelige egenskaber, erhvervede egenskaber eller hvortedes hunden holdes. Arvelige egenskaber er mentale og fysiske egenskaber, som hunden har fået i arv. Erhvervede egenskaber er de egenskaber, som hunden har tilært eller erfaret gennem sit liv, og hvortedes hunden holdes er de påvirkninger, som hunden udsættes for gennem det miljø, som den lever i og ejerens indstilling til hunden og omgivelserne.¹

En hunds gener og miljø afgør tilsammen, hvilke egenskaber der manifesterer sig hos den enkelte hund. Dette medfører ifølge den svenske udredning, at det ikke er muligt eksempelvis at fastslå, hvor aggressiv en hund er på baggrund af dens race, og om en hund vil opføre sig mere eller mindre aggressivt i forskellige situationer. Tilsvarende gør sig gældende for frygt, dominansadfærd mv. Det

¹ Betänkande av hundansvarsutredningen SOU: 2003:46, side 37.

betyder også, at man ikke umiddelbart kan sondre mellem hunde, der er aggressive af genetiske årsager, og hunde, der er aggressive af miljømæssige årsager. De tre kategorier – arvelige og erhvervede egenskaber samt hvorledes hunden holdes – afhænger af og påvirker hinanden på forskellig vis.

6.1.1. Arvelige egenskaber

Det er mennesket, der gennem avlsarbejdet i høj grad bestemmer, hvordan hunde fungerer. Hundenes gener kan dog vanskeligt forandres, men mennesket kan forstærke eller formindske forskellige adfærdsmønstre gennem selektiv avl. Ved selektiv avl kan man ændre, hvor ofte og med hvilken intensitet forskellige adfærdsmønstre forekommer i forskellige situationer. En forandring i en population af hundes arvelige egenskaber kan være en bevidst strategi fra avlernes side, eller det kan skyldes, at man ikke tager hensyn til de pågældende egenskaber i avlen.

Det antages, at forskellige typer af frygt har stor betydning for en hunds "genetisk betingede farlighed". Jo mere usikker og bange en hund er, desto oftere risikerer den at havne i situationer, som den ikke kan håndtere på en afbalanceret måde. Hvis den har en tilbøjelighed – arvelig eller indlært – til at løse situationer med aggressivitet, øges risikoen for at den kommer til at forvolde skade. I princippet kan alle hunde opføre sig aggressivt i pressede situationer, men dette udgør ikke et problem, så længe hunden ikke opfatter en situation som presset.

En stor tilbøjelighed til at udvise aggressiv adfærd, hvor frygt ikke nødvendigvis er den udløsende faktor, medfører, at hunden kan være farlig. Eksempler på faktorer, som kan udløse aggressiv adfærd, er smerte, forsvar af en for hunden vigtig ressource, f.eks. dens madskål eller et stykke legetøj, at hunden oplever en trussel eller uklare dominansforhold.

Hunde kan også bide uden at det nødvendigvis er tegn på aggressiv eller frygtsom adfærd. Som eksempel kan en hunds jagtinstinkt udløses af en kat, et legende barn eller en anden hund.

6.1.2. Erhvervede egenskaber

Besidderen kan gennem sine handlinger overfor en hund gøre en "ufarlig" hund til en aggressiv hund. Et farligt adfærdsmønster kan indlæres – bevidst eller ubevidst. Alle hunde, der er tilstrækkeligt store, kan blive farlige. Omvendt kan mange af de hunde som besidder mentale egenskaber, som gør dem "farlige", opdrages til ufarlige dyr, hvis de passes af ansvarlige og vidende ejere.

Beskyttelses- og forsvarstræning har været anført som en metode til bevidst at opbygge farlige egenskaber hos en hund. Så længe denne træning varetages af vidende og ansvarfulde ejere behøver træningen ikke at resultere i et problem.

Skæbnet: Hvis en beskyttelses- eller forsvarstrænet hund havner i de forkerte hænder, kan den dog blive farlig. ¶

Ubevidst indlæring af farlige egenskaber sker f.eks., når hunden "tester" sin ejer med en adfærd, som ejeren reagerer uhensigtsmæssigt på. Det kan f.eks. være tilfældet, hvor en hund opfører sig aggressivt ved at knurre for at slippe for at forlade sofaen, eller hvis en hund forsøger at skræmme andre hunde, som den møder. Hvis besidderen ikke reagerer herpå på korrekt vis, er der en risiko for, at hunden lærer, at aggressiv adfærd løser situationen. Næste gang en lignende situation opstår, vil hunden formentlig udvise denne adfærd hurtigere og med større intensitet end tidligere. Desuden øges risikoen for, at hunden også vil afprøve adfærden i andre situationer.

6.1.3. Måden en hund holdes på

Måden, en hund holdes på af sin ejer, har betydning for, hvor farlig den er. Manglende ansvar for og viden om hunden og dens behov kan medføre, at hunden udvikler aggressiv adfærd.

Opsynet med en hund har betydning for, i hvilket omfang den har mulighed for at opføre sig aggressivt over for sine omgivelser. Der findes hundeejere, som på grund af uvidenhed eller fejlagtige hensyn ikke har tilstrækkelig kontrol over deres hund, men som imidlertid ikke har til hensigt at hunden skal voide besvær for sine omgivelser. Herudover findes der ejere som fuldt bevidst lader deres hunde skræmme eller skade andre mennesker og dyr.

Et almindeligt problem ved hold af hunde er, at besidderen ikke får etableret et lederskab over sin hund. En forudsætning for, at en stor hund med "farlige" mentale egenskaber vil kunne betragtes som ufarlig, er, at besidderen har tilstrækkelig kontrol over den. Dette er vigtigt for at forhindre, at hunden opfører sig på en uønsket måde, og for at en eventuel uønsket adfærd kan afbrydes. Denne form for kontrol kan opnås, ved at ejeren begrænser hundens fysiske muligheder for at forårsage problemer, f.eks. ved altid at have den i snor.

Et andet problem, som ikke alene kan lægges den enkelte hundeejer til last, er, at dagens samfund i flere henseender ikke er tilpasset hundens grundlæggende behov. For eksempel er hunden et meget socialt væsen med et stort behov for at leve sammen med sin flok, hvilket vil sige dens ejer og familie. Det er ikke ualmindeligt, at dette behov bliver tilsidesat, ved at hunden tvinges til at være alene i lange perioder – nogle gange hele arbejdsdage flere dage om ugen. Et andet eksempel er, at det er almindeligt at hunde skal holdes i snor, hvilket for mange hunde medfører begrænsninger og frustration for den enkelte hund. Der er mange eksempler på, hvordan hundens og samfundets behov er modstridende, og resultatet er ofte, at hundene mistrives. Dette indebærer dels et dyrevelfærdsmæssigt problem og dels, at visse hunde udvikler en uhensigtsmæssig adfærd, som f.eks. kommer til udtryk ved, at de bider.

6.2. Kamp- og muskelhunde

6.2.1. Kamphunde

Støttet: Udvalget om hunde kan tilslutte sig bemærkningerne om farlige hunde i den svenske indmeldelse 1

Af den svenske udredning "Hund i rätta händer – om hundägarens ansvar" (SOU 2003:46) afsnit 2.3.3., fremgår det, at nutidens pit bull terrier er en videreudvikling af hunde af "bulldog-typen", som i århundreder har levet i Europa. Disse hunde blev oprindeligt brugt i forbindelse med bevogtning af hjemmet og til jagt (catch dogs). Det var i den forbindelse en kvalitet ved hunden, at den kunne bide sig fast og ved at fastholde sit greb kontrollere sit bytte.

Det fremgår endvidere af udredningen, at hanekampe – dvs. arrangeret tvekamp mellem to haner, som regel i forbindelse med væddemål, hvor kampen først slutter, når den ene hane er død – med tiden blev en folkesport, som dog blev forbudt i England i 1835. Hanekampene blev erstattet af konkurrencer mellem hunde og andre dyr. Med tiden blev organiserede slagsmål mellem hunde populære, men disse blev også forbudt i England. "Bulldog-typen" blev fortsat avlet ud fra uventede egenskaber, og i 1936 blev den registreret af The Kennel Club i England som staffordshire bull terrier. I USA derimod, hvor denne hundetype var kommet til sammen med engelske og irske immigranter i løbet af 1800-tallet, blev organiserede hundekampe forbudt langt senere end i England. I 1898 blev hunden godkendt som amerikansk pit bull terrier (pit bull terrier) af United Kennel Club (UKC), og man fortsatte med at avle hunde med gode hundekampegenskaber som det primære mål for avlen. I 1936 registrerede American Kennel Club (AKC) pit bull terrieren som staffordshire terrier, og denne gren af racen blev først og fremmest avlet med henblik på udstilling. I 1972 ændrede American Kennel Club navnet på staffordshire terrier til amerikansk staffordshire terrier ("amstaff"). Amerikansk staffordshire terrier og pit bull terrier er med andre ord to varianter af samme race, hvilket indebærer, at det er meget svært selv for eksperter at skelne dem fra hinanden.

Dansk Kennel Klub registrerer i dag amerikansk staffordshire terrier, staffordshire bullterrier, men ikke pit bull terrier, som har været forbudt i Danmark siden 1991, jf. delbetænkningens afsnit 3.1.

For så vidt angår pit bull terrierens mentale egenskaber, hvor "farlighed" ofte er i fokus, fremgår det af den svenske udredning, at fortalere for racen ofte hævder, at hunden i sig selv ikke er farlig for mennesker, men at det er ejeren, som gør den farlig. Det vil sige, at der angiveligt er tale om et ejerproblem og ikke et hunde- eller raceproblem. Det fremgår endvidere af udredningen, at erfarne hundesagkyndige, som har testet et antal pit bull terriere anfører, at disse hunde i almindelighed er meget stabile og søde.

Alle hunde har visse racespecifikke egenskaber. Pit bull terrieren forbindes ofte med begrebet "gameness", som betyder noget i retning af "formår ikke at give op, uanset hvor dårlige odds'ene er". Hos pit bull terrieren har man i avlen præmieret hunde med meget "gameness". Dette er en egenskab, som kan være både god og dårlig afhængig af situationen. For arbejdende hunde er det en kvalitet, at hunden besidder en høj grad af "gameness". Begrebet anvendes dog sjældent eller slet ikke for de "venlige" arbejdende hunde. Hvis en hund med høj grad af "gameness" bruges til f.eks.

hundekamp, indebærer det ofte, at hunden formår at forårsage mere skade end en hund med en lav grad af "gameness". Endvidere synes pit bull terrieren at skille sig ud fra andre hunderacer ved, at den er relativ ufølsom over for smerte. Dette hænger formodentlig delvist sammen med egenskaben "gameness" ("det gør bestemt ondt, men det er jeg ligeglad med"), men det kan også skyldes en kraftig udløsning af endorfin i visse situationer, som kan have en bedøvende effekt på hunden.

Ifølge den svenske udredning finder visse eksperter, at der findes en anden egenskab, som gør pit bull terrier særlig i forhold til andre hunderacer, nemlig at dens kommunikationsevne i forhold til andre hunde i en vis grad er underudviklet. En meget vigtig funktion for hundes kommunikation med artsfæller er, at slagsmål skal undgås. Hunde er et flokdyr, og hvis flokken skal kunne fungere effektivt, må individerne i flokken være friske og stærke; en høj frekvens af slagsmål med skader til følge forøger ikke flokkens eller individets overlevelseschancer. For at gøre pit bull terrieren til en effektiv kamphund skal man derfor gennem selektiv avl stræbe efter at undertrykke dens kommunikative formåen, dels gennem at avle på hunde som er mindre modtagelige over for andre hundes signaler, dels gennem at avle på hunde som selv er utydelige i deres signaler. Andre eksperter finder dog, at pit bull terriere ikke adskiller sig i deres kommunikative formåen sammenlignet med for eksempel de fleste brugshunderacer.

Pit bull terrieren er, i modsætning til hvad mange ofte tror, i almindelighed ikke specielt aggressiv over for mennesker. Dette fremgår dels af traditionelle mentalundersøgelser, og dels når hunden slås med andre hunde. Når to pit bull terriere slås, er der forbløffende lidt vrede med i billedet. Der er to grunde til, at man har villet begrænse pit bull terrierens tendens til at blive vred. Den første er, at en hund, som slås i vrede, hurtigere bliver udmattet og dermed en lettere modstander for den anden hund. Den anden grund er, at hundekampe normalt organiseres på en sådan måde, at hundene under kampene håndteres af en "handler", som ofte er fremmed for de kæmpende hunde. For at denne "handler" skal kunne afbryde slagsmålet, hvilket ofte sker flere gange under en kamp, må hundene ikke have tendens til at bide mennesker. De hunde, som viser en sådan tendens, bliver bortvist, hvorfor man gennem avlen har ønsket at begrænse denne egenskab.

Pit bull terrieren har som tidligere nævnt været forbudt i Danmark siden 1991. Forbuddet omfatter også blanding af hunde, hvori pit bull terrier indgår. Staffordshire bullterrier og amerikansk staffordshire bull terrier er derimod ikke forbudt i Danmark. Ifølge Dansk Hunderegister er der registreret henholdsvis 6769 amerikansk staffordshire bull terrier og 1143 staffordshire bull terrier i Danmark, jf. tabel 6 i afsnit 5.2.1.5.

6.2.2. Andre "farlige hunde"

Ifølge den svenske udredning "Hund i rätta händer -- om hundägarens ansvar" (SOU 2003:46) afsnit 2.3.3. finder de fleste angreb fra hunde på mennesker eller andre dyr sted blandt de almindelige

selskabshunde. Det er som oftest hundeejeren selv, dennes familie eller bekendte, som bliver bidt, hvilket antages at være en af forklaringerne på, at selskabshunde i almindelighed ikke opfattes som farlige. Det skyldes, at en hundeejer, der bliver bidt af sin egen hund, som regel vil have den opfattelse, at problemet kan kontrolleres og håndteres. Det, de fleste derimod oplever som skræmmende, er risikoen for at blive udsat for et uprovokeret angreb fra en ukendt hund. At selskabshunde alligevel står for de fleste bid, skyldes ifølge den svenske udredning at næsten alle svenske hunde hører til denne gruppe.

Slettet: En anden grund til, at selskabshunde ikke opleves som et problem i danske huse, er, at risikoen for, at en selskabshund angriber, generelt er betydelig mindre end risikoen for, at en hund, der bruges som våben, vil gøre det.

Ifølge den svenske udredning, er der en række forskellige årsager til, at såkaldt "almindelige hunde" af og til angriber og skader mennesker eller andre dyr. Hundeorganisationer og personer, der beskæftiger sig med problemhunde, peger dog på, at den væsentligste årsag er, at mange hundeejere mangler tilstrækkelig viden om hunde og hundehold. Det gælder alt fra hvilken type hund, der passer til hundeejers livssituation, til hvilket miljø, man skal kunne tilbyde hunden, eller hvordan man skal opfostre hunden, for at den kan fungere godt i samfundet. Mange hundeejere mangler med andre ord de rette forudsætninger for at kunne tilbyde deres hund et godt liv, hvilket kan medføre forskellige former for problemadfærd. En anden årsag, der nævnes, er, at visse opdrættere ikke påtager sig det fornødne ansvar. Det være sig i forhold til hvilke hunde, der anvendes i avlen, i forhold til at socialisere hvalpene tilstrækkeligt og i forhold til hvem, man sælger hvalpene til.

6.2.3. Historisk raceinddeling

Åsa Ahlbom og Agneta Genborg er eksperter i racesammenligninger af hunde og har bl.a. udgivet bogen "Rasekunnskap: Rasenes opprinnelige arbeidsoppgaver". De har inddelt hunderacerne i kategorier af hundetyper på baggrund af hvilke egenskaber, hundene historisk er avlet til at besidde.

6.2.3.1. Tempel- og hofhunde

Små selskabshunde kategoriseres som "tempel- og hofhunde", da de primært er avlet til menneskeselskab og som "vagtende" hunde, der gør ved fremmed indtrængen. Som eksempel på en tempel- og hofhund kan nævnes hunde af racen mops.

6.2.3.2. Jagthunde

Jagthundene kan opdeles i en række underkategorier ud fra deres måde at jage på. Gravhunden er således et eksempel på en hund af typen "gravende hunde og rottehunde", som er avlet til selvstændigt at jage småvildt for at slå det ihjel. En anden type jagthund er den "apporterende jagthund", som i samarbejde med jægeren henter vildtet på en jagt. Eksempler på denne type hund er labradoren og golden retrieveren. De "stødende og apporterende jagthunde" jager i samarbejde med jægeren på 25-50 meters afstand, hvor hunden letter vildtet og henter det nedskudte. Eksempler på denne type hund er cocker- og springerspanielen. De "stående jagthunde" jager også i samarbejde med jægeren ved at lette og hente vildtet, men på 200-400 meters afstand. Den stående jagthund afliver

vildt, der er såret. Eksempler på denne type hund er racerne setter, Münsterländer og hønschund. Beaglen, som hører til hunde af typen den "glammende jagthund", er avlet til gøende at følge et spor efter klovvildt. "Hurtigt drivende jagthunde" er derimod avlet til at jage vildtet på synet ved at løbe det op og slå det ihjel. Hvis en mindre hund løber, kan den hurtigt drivende jagthund opfatte den som et byttedyr, hvis den ikke når at se, at det er en artsfælle. Eksempler på hurtigt drivende jagthunde er mynderacerne greyhound og borzoi. Den "stillende jagthund" jager selvstændigt efter klovvildt som f.eks. elge og bjørne og "stiller" det igennem en vedvarende gøen. Denne type hund er avlet til at reagere på vildt, men ikke til at angribe. Eksempler på denne type hund er karelsk bjørnehund og norsk elghund.

6.2.3.3. *Politi- og tjenestehunde*

Schæferen er et typisk eksempel på en "politi- og tjenestehund", der er avlet til at varetage varierende opgaver som f.eks. bevogtning, forsvar, patruljering, sporsøgning og eftersøgning. Denne type hund er avlet til at kunne reagere, men på en kontrolleret måde.

6.2.3.4. *Træk- og slædehunde*

"Træk- og slædehunde" er avlet til at trække slæder og andre trækordninger over kortere eller længere afstande. Der er typisk meget selvstændige og jagende hunde. Eksempler på denne type hund er siberian husky, alaskan malamute og grønlandshunden.

6.2.3.5. *Samlende og flyttende hunde*

"Samlende og flyttende" hunde er, som navnet indikerer, avlet til at samle og flytte får, kvæg mv. samt foretage lettere bevogtning. De samler typisk flokken ved at gø eller nappe/bide i haserne på dyrene, som de bevogter. Den samlende og flyttende hund er ofte god til at omgås andre dyr. Et eksempel på denne type hund er bordercollie.

6.2.3.6. *Gårdhunde*

"Gårdhunden" er avlet til at passe på andre dyr og bevogte beboelse mod fremmed indtrængen. Den er mistroisk over for fremmede og reagerer ved gøen. Der skal normalt en reel provokation til, før den bider. Eksempler på denne type hund er racerne Leonberger, dansk-svensk gårdhund og Berner-Sennen.

6.2.3.7. *Hyrde- og vagthunde*

"Hyrde- og vagthunde" opdeles i hunde fra Centraleuropa og hunde fra Syd- og Østeuropa samt Asien. Fælles for hyrde- og vagthundene er, at de – ligesom gårdhunden – er avlet til at passe på andre dyr og bevogte beboelse mod fremmed indtrængen. I modsætning til gårdhunden er hyrde- og vagthunden dog avlet til at gøre udfald mod den indtrængende

Hyrde- og vagthunde fra Centraleuropa tøver ikke med at bide, hvis de bliver provokeret. Som eksempel på hunde af typen hyrde- og vagthund fra Centraleuropa kan nævnes rottweileren, scf. bernhardshunden, sennenhundene og bouvier des flanders.

Hyrde- og vagthunde fra Syd- og Østeuropa samt Asien bor typisk sammen med den flok af dyr, f.eks. får, som de bevogter. Disse hunde er meget mistroiske over for alt fremmed, og modstanderne er ofte større dyr som ulve og bjørne. Hundene er avlet til at skambide eller slå indtrængende ihjel – uanset om det er mennesker eller dyr – således at truslen ikke vender tilbage. Hyrde- og vagthunde fra Syd- og Østeuropa samt Asien er f.eks. racerne kangal, anatolsk hyrdehund, maremma, ovtchar-ka, tornjak, ~~serbianac~~ og tibetansk mastiff.

Slettet: pyreneerhund

6.2.3.8. Muskelhunde

"Muskelhunde" betegner racer, der er avlet som brugshunde til storvildtsjagt eller bevogtning af beboelse. F.eks. er hunde af racen dogo argentino avlet til at opspore vildsvin og bide sig fast, indtil jægeren når frem. Hunde af racen mastino napolitano er avlet til bevogtning af områder. Den beskytter beboelsesområder mv. mod fremmed indtrængen, og er derfor avlet til at være mistroisk over for fremmede individer (både mennesker og dyr). Hunde af racen filo brasileiro er derimod avlet til både jagt og bevogtning. Det er karakteristisk for en muskelhund, at den bider og holder fast i sit bytte. Den er meget hårdfør og selvstændig, og den reagerer let aggressivt i forhold til fremmede hunde. Den skifter ikke greb, som kamphunden gør, jf. nedenfor. Som eksempel på muskelhunde er endvidere hunde af racerne bull mastiff, engelsk og amerikansk bulldog og cane corso.

6.2.3.9. ^{Opriindelig} ~~Kamphunde~~ ^{Opriindelig}

"Kamphunde" er primært avlet til kamp mod artsfæller og andre dyr, f.eks. tyre. En kamphund angriber ved at bide og slippe sit bytte gentagne gange. Den er typisk menneskevenlig, men aggressiv over for andre hunde, ~~ved den mindste provokation~~. Den har en høj smertetærskel hvilket bevirker, at den fortsætter med at kæmpe, selv om den er skadet. Som eksempel på kamphunde er hunde af racerne ~~bull terrier~~, staffordshire bull terrier ("staff"), amerikansk staffordshire bull terrier ("amstaff") og shar pei.

6.2.4. Aggression i forhold til race

En anden kategorisering af hunde findes i den amerikanske undersøgelse "Breed Difference in canine aggression"². Undersøgelsen er foretaget i USA og er baseret på et spørgeskema til hundeejere. Der er benyttet en speciel gennemtestet spørgemetode (C-BARQ = Canine Behavioral Assessment and Research Questionnaire), som er udviklet af forskere fra University of Pennsylvania. Spørgeskemaet indeholder 101 spørgsmål vedrørende hundens adfærd i forskellige situationer.

² Deborah Duffy, Yuying Hsu, James Serpell, Applied Animal Behavior Science 114 (2008) 441-460.

Undersøgelsen indeholder oplysninger om 1521 hunde fordelt på 11 racer fra Den Amerikanske Kennelklub og 3791 hunde fordelt på 33 racer, hvor ejerne selv har valgt at udfylde spørgeskemaerne på nettet via en online-undersøgelse.

Resultaterne af undersøgelsen er inddelt i aggression over for ejeren, fremmede personer, fremmede hunde og andre hunde i samme hushold. Der er fundet en signifikant forskel på aggression mellem nogle racer.

Nogle af de racer, der scorer højest i aggression overfor fremmede personer, er hunde af racerne gravhund, chihuahua, dobermann, rottweiler, yorkshire terrier og puddel. Disse racer har også fået mange point for "watchdog barking" og territorialforsvar i en undersøgelse af Hart og Hart i 1988³.

De racer, der får flest point i aggression over for ejeren, er hunde af racerne basset hund, beagle, chihuahua, amerikansk cocker spaniel, gravhund, engelsk springer spaniel og jack russel terrier. De racer, der får flest point i aggression overfor fremmede hunde er hunde af racerne akita inu, boxer, chihuahua, gravhund, schæfer, australian cattle dog, pit bull (dækker i undersøgelse over pit bull terrier, amerikansk staffordshire terrier og staffordshire bullterrier), engelsk springer spaniel, jack russel terrier og west highland white terrier.

Inden for racerne springer spaniel og labrador retriever sammenholdes antallet af point i forhold til hunde avlet til udstilling og hunde avlet til jagt. Springer spanieler avlet til udstilling er generelt mere aggressive end de springer spanieler, der er avlet til jagt, mens det forholder sig omvendt for hunde af racen labrador retriever. Hvis man fjerner de intakte hanhunde – dvs. de hanhunde, der ikke er kastreret – fra resultaterne, er der ikke forskel på hundene fra Den Amerikanske Kennelklub og hundene fra online-undersøgelsen, hvilket indikerer, at det ikke har betydning for en races aggressionsniveau, hvorvidt hunden er stambogført.

Desuden viser undersøgelsen, at forskellen på graden af aggression inden for racerne er meget stor. Der konkluderes derfor, at det er uhensigtsmæssigt at forudsige en hunds aggressionsniveau ud fra dens race. Af konklusionen fremgår det endvidere, at undersøgelsen indikerer, at aggressiv adfærd kun til dels er arveligt betinget, og at udviklingsmæssige og miljømæssige faktorer spiller en stor rolle for, om en aggressiv adfærd kommer til udtryk hos den enkelte hund. Endelig fremhæves det, at statistik over hundebid ofte kan være misvisende, idet mange hundebid ikke rapporteres, og idet racen på den bidende hund i mange tilfælde ikke kan identificeres.

6.3. Identifikation af den enkelte hund

³ Hart & Hart 1988, The Perfect Puppy: How to choose your dog by its behavior, W.H. Freeman, New York and Company, pp. 1-182.

Slettet: 1
[Undersøgelsen sammenlignes med andre undersøgelser (hvilke?).
Hvilket viser, at det er et vist - men ikke fuldstændigt - sammenfald
såsom grupperingen af racerne]

For at kunne håndhæve et forbud mod besiddelse mv. af bestemte hunde er det afgørende, at de hunde, der er omfattet af forbuddet, kan identificeres. Det er derfor relevant at inddrage erfaringerne med det eksisterende forbud mod pit bull terrier og tosa samt krydsninger, hvori disse hunde indgår, i overvejelserne.

Som det fremgår af delbetænkningens kapitel 3 om den historiske udvikling, punkt 3.1., udsendte Justitsministeriet efter udstedelsen af bekendtgørelsen i 1991 en cirkulæreskrivelse til politiet, hvori ministeriet efter indstilling fra Dyreværnsrådet udpegede 16 konsulenter fra Danmarks civile Hundeførerforening (DeH), som i tvivltilfælde kunne bistå politiet ved afgørelsen af, om en hund var omfattet af forbuddet i bekendtgørelsen. Som det tillige fremgår af kapitel 3, punkt 3.1. opsagde DeH bl.a. som følge af en konkret sag fra Padborg i 1997 aftalen vedrørende test af særligt farlige hunde. Efter DeH's opfattelse kunne man ikke afene ud fra en test af en hunds reaktionsmønster fastlægge hundens racemæssige tilhørsforhold. Det er derimod muligt at teste, om hunden har lave tærskelværdier for aggression og manglende evne til afreaktion, således at den af de grunde må betegnes som farlig. Foreningen gav samtidig udtryk for, at lave tærskelværdier for aggression, som kan skyldes såvel arvemæssige egenskaber som "dressur", vil kunne konstateres hos mange andre hunde end pit bull terriere og tosaer, hvor der indgår "kampdrift" i arvemassen, f.eks. schæferhunde, rottweilere og dobermann, men at der i øvrigt findes uheldige eksemplarer blandt alle racer.

Efter DeH's opsigelse af kontrakten kontaktede Justitsministeriet Den Danske Dyrlægeforening og forespurgte, om foreningen var i stand til at udpege én eller to dyrlæger, der var villige og kompetente til ud fra en test af hundens adfærd og en bedømmelse af dens udseende at afgøre, om en hund er omfattet af bekendtgørelsen. Den Danske Dyrlægeforening orienterede i 1998 Justitsministeriet om, at Dansk Selskab for Klinisk Veterinær Etologi havde udpeget to dyrlæger, som har den nødvendige faglige indsigt og interesse i at bistå politiet med bedømmelse af farlige hunde.

Som tidligere nævnt overvejede Justitsministeriet i forbindelse med ændringen af hundeloven i 2003, om forbuddet mod hold af særligt farlige hunde skulle ophæves eller eventuelt udvides til at gælde andre racer. Justitsministeriet anmodede i den forbindelse Rådet vedrørende hold af særlige dyr, Dyreværnsrådet og Den Danske Dyrlægeforening om en udtalelse. På grundlag af de indhentede sagkyndige udtalelser og i lyset af vanskelighederne ved med sikkerhed at fastslå, at en hund tilhører en bestemt hunderace, fandt Justitsministeriet ikke på daværende tidspunkt, at forbuddet mod hold af særligt farlige hunde burde udvides til at omfatte flere racer.

Følgende muligheder for identifikation af hunde kan overvejes:

1. Oplysning om race i Dansk Hunderegister eller for stambogsførte hunde i stambogen
2. Dna-test
3. Liste med fysiske egenskaber som i Den spanske model (model 3), jf. nedenfor under afsnit 7.2.4.

4. Billedmateriale

For så vidt angår muligheden for at anvende oplysningerne om en hunds race i Dansk Hunderegister eller i hundens stambog, hvis den er stambogsført, som dokumentation for dens racemæssige tilhørsforhold er såvel oplysningerne i Dansk Hunderegister som i en hunds stambog oplysninger, som ejeren/opdrætteren selv har indberettet, og hvis gyldighed ikke umiddelbart kan efterprøves af de håndhævende myndigheder, jf. straks nedenfor om dna-test. Herudover vil oplysning om race i Dansk Hunderegister eller for stambogsførte hunde i stambogen ikke omfatte blandingshunde, dvs. hunde hvor generne fra én eller flere forbudte hunderacer indgår.

For så vidt angår dna-testning af hunde med henblik på at fastslå, hvilken race en given hund tilhører, har professor i husdyrgenetik ved Institut for Basal Husdyr- og Veterinærvidenskab/Genetik & Bioinformatik, KU Life, Merete Fredholm oplyst, at flere amerikanske firmaer har etableret metoder (race-profiler) til at fastslå, hvilken race eller hvilke racekombinationer en given hund stammer fra. Der findes dog ikke nogen race-profil på f.eks. pit bull terrier. Termen "pit bull" anvendes ifølge Merete Fredholm til at beskrive flere forskellige racer inden for "molosser-familien", f.eks. amerikansk staffordshire terrier, staffordshire bullterrier, amerikansk pit bull terrier og blandinger af disse. Hun understreger endvidere, at de amerikanske firmaer har etableret metoden fortrinsvis på baggrund af analyser af hunde registreret i den amerikanske kennel klub, og at visse racer har forskellige race-profiler i forskellige geografiske regioner. Det vil derfor efter Merete Fredholms opfattelse være en forudsætning, at der etableres særlige race-profiler på europæiske hunde, hvis man med sikkerhed skal kunne foretage racebestemmelse af hunde på grundlag af dna i Europa. Merete Fredholm har i den forbindelse oplyst, at der foreligger et større udviklingsarbejde, før dette er muligt.

Merete Fredholm har endelig oplyst, at det heller ikke er muligt gennem dna-test af hunde at fastslå, hvilken familie, f.eks. "molosser-familien", en hund tilhører.

En anden metode til identifikation af hunde kunne være den, der anvendes i Spanien, hvor de håndhævende myndigheder kan støtte sig til en listen med de fysiske egenskaber. Listen indeholder som anført nedenfor under pkt. 7.2.4, bl.a. karakteristika for en hunds krop, hoved og hals. Listen indeholder generelle fysiske egenskaber, som formentlig vil kunne findes hos en lang række hunde. Herudover kan det anføres, at en sådan liste vil medføre, at det i høj grad er hundens udseende frem for den enkelte hunds adfærd, som bliver bestemmende for, om den må henregnes til én af de forbudte hunderacer. Endelig kan det anses for betænkeligt, hvis en sådan liste skal danne grundlag for, om en borger lovligt kan erhverve en bestemt hund. Det vil således være meget skønsmæssigt – og umuligt ud fra udseende af en hvalp – at forudsige præcist hvordan dens fysiske karakteristika vil udvikle sig.

Endelig kan det overvejes, om et identifikation af en hund kan ske ud fra billedmateriale af de enkelte hunderacer. Anvendelse af billeder af bestemte hunderacer vil dog give anledning til samme betænkeligheder som en liste over fysiske egenskaber, jf. ovenfor.

Kapitel 7. Udvalgets overvejelser

7.1. Indledning – problemets omfang og karakter

Begrebet "farlige hunde" er ikke fuldstændig entydigt, men skal i denne sammenhæng forstås som hunde, der har stor tilbøjelighed til at udvise aggressivitet over for mennesker eller andre hunde, herunder ved bid.

Det skal understreges, at udvalget ved at anvende dette begreb ikke allerede herved har lagt til grund, at farlighed entydigt kan afgrænses til bestemte racer eller typer af hunde. Det er således vigtigt allerede på dette sted at understrege, at en hund grundlæggende er et rovdyr, og at alle hunde i princippet kan være farlige. Derfor ville flere af udvalgets medlemmer have foretrukket betegnelsen "krævende hunde", fordi visse racer eller typer af hunde stiller større krav til ejerens håndtering og opdragelse af hundene end andre racer eller typer. Udvalget har imidlertid valgt at bruge begrebet "farlige hunde" som et samlebegreb, da det er mere umiddelbart forståeligt for udenforstående.

Ud fra den tilgængelige statistik er der ikke grundlag for at fastslå, at der overordnet set er et stigende problem med farlige hunde. Antallet af mennesker, der hvert år bliver bidt af en hund har ligget nogenlunde stabilt i de sidste 10 år på omkring 600 på de fire skadestuer, hvis oplysninger indgår i det ulykkesregister, som føres af Statens Institut for Folkesundhed⁴

Lægges det til grund, at de fire skadestuer også i denne sammenhæng er repræsentative, ligger antallet af hundebidskader på mennesker på omkring 5.000 om året, da skadestuerne dækker ca. 12 pct. af den danske befolkning. Det skal sammenlignes med, at der er registreret ca. 750.000 hunde i Dansk Hunderegister. Hverken i forhold til antallet af hunde i Danmark eller andre former for ulykkestilfælde, er der overordnet set tale om et markant problem.

Til brug for udvalgets arbejde har to af udvalgets medlemmer (Permille Hansen og Ingeborg Mølbak) foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt 11 udvalgte smådyrshospitaler med stor vagtbyrde. Undersøgelsens formål var at give et billede af udviklingen i bidskader forvoldt af hunde på andre hunde. Otte dyrehospitaler besvarede spørgeskemaet. Tre ud af disse otte hospitaler oplyste, at de havde oplevet en lille stigning i antallet af alvorlige bidsår inden for de seneste fem år. Det ene af de tre hospitaler havde tillige oplevet, at bidskaderne var blevet lidt mere alvorlige. Fire af de otte

⁴ Jf. Kapitel 5.

En hund kan være farlig over for andre dyr, men dette kan klarses via hundelovens § 6.

hospitalet fandt, at antallet af hundebid var uændret over de seneste fem år, mens et hospital havde oplevet færre – men lidt mere alvorlige – bid. Ingen af de dyrehospitaler, der indgik i undersøgelsen, havde oplevet en stor stigning i antallet af bidsår eller betydeligt mere alvorlige bidsår.

Selv om der overordnet set ikke er tale om hverken et markant eller et stigende problem med farlige hunde, er dette ikke ensbetydende med, at der ikke er behov for initiativer på området. Rent bortset fra de fysiske – og eventuelt psykiske – skader, som et offer for hundebid udsættes for ved selv at blive skambidt eller få et kæledyr skambidt eller slået ihjel – skader som på ingen måde skal bagatelliseres – er det nok så væsentligt et problem, når der i den brede befolkning skabes frygt for at blive angrebet af hunde, som man møder på offentlige gader og veje, uanset om denne frygt statistisk set er velbegrundet.

Selv om der ikke er statistisk eller andet sikkert beleg for en sådan konklusion, er det udvalgets indtryk, at der, uanset den overordnede konklusion, i ~~afgrænsede~~ områder og boligbebyggelser ~~forvandlede omkring de større byer – undertiden~~ er et særlig markant problem med hunde, der skaber frygt i deres omgivelser. Der synes således at være opstået et mødefænomen i visse befolkningsgrupper – herunder, men langt fra udelukkende, blandt kriminelle unge mænd – hvor det er et statussymbol at have en hund, der af omgivelserne opleves som farlig, og som eventuelt kan anvendes som forsvars- eller angrebsvåben.

er røde
for det.

Formateret: Fremhævning

Det er imidlertid efter udvalgets opfattelse vigtigt at bevare det overordnede perspektiv, når mulige initiativer overvejes, således at initiativerne målrettes og afpasses i overensstemmelse hermed.

Ved gennemgangen af mulige initiativer har udvalget således overvejet, om det pågældende initiativ er *relevant og proportionalt* i forhold til de konstaterede problemer. Jo mere indgribende en regulering, der er tale om, jo vigtigere er det at stille spørgsmålet, om det er muligt at målrette indgrebet mod den eller de hunde/hundeejere, der skaber problemerne, eller om initiativet vil ramme for bredt. Eller formuleret på en anden måde: Er de forventede positive effekter af et eventuelt initiativ i en rimelig balance med de negative effekter, som kan forudses?

Det har endvidere været en målsætning for udvalget at søge at beskrive og udforme mulige initiativer således, at berørte ~~borgere~~ kan se nødvendigheden af reguleringen, for så vidt muligt at sikre respekt for og *frivillig efterlevelse* heraf. Et andet element i en effektiv regulering har for udvalget været at overveje, hvordan de påtænkte regler af politiet kan *håndhæves i praksis*.

→ hundeejere

Endelig har udvalget søgt at sikre en passende afvejning af *retssikkerheden* for berørte hundeejere over for behovet for en effektiv regulering.

? I forhold til de hundeejere, som ikke respekterer lovgivningen.

Under udvalgets arbejde har justitsministeren den 11. september 2009 sendt et udkast til ændring af hundeloven og dyreværnsloven i høring. Af betydning for udvalgets arbejde med denne delbetænkning indeholder lovdkastet følgende elementer:

- Hunde skal fremover føres ^{I i snor} i byer og bymæssig bebyggelse, og snoren skal være så kort, at hunden holdes tæt ind til ledsageren.
- Politiet får adgang til uden nærmere hundesagkyndig undersøgelse at træffe afgørelse om aflivning af en hund, der har skambidt et uskyldigt menneske eller dyr.
- Hunde skal mærkes og registreres i Dansk Hunderegister, når de er 8 uger gamle og ikke – som i dag – først, når de er 4 måneder gamle.

Den xx. december, 2009 har justitsministeren fremsat lovforslag (L.??) på grundlag af lovdkastet og høringssvarene. I forhold til lovdkastet er der foretaget følgende ændringer: [...]

Slettet: november

De tre elementer, der indgår i [lovdkastet], indgik alle i udvalgets drøftelser, da justitsministeren besluttede at fremsætte lovforslag på området, inden udvalgets delbetænkning kunne foreligge. Der er enighed i udvalget om, at alle tre forslag er meget væsentlige elementer i en forstærket indsats for at modvirke, at hunde overfalder og bider mennesker og andre hunde.

I den offentlige debat har der været stor fokus på spørgsmålet om forbud mod bestemte hunderacer eller i hvert fald skærpede regler for hold af visse hunde. *Afsnit 7.2.* indeholder udvalgets overvejelser om mulige modeller for en afgrænsning af, hvilke hunde der må anses for farlige. På grundlag heraf indeholder *afsnit 7.3. og 7.4.* udvalgets overvejelser om mulighederne for og hensigtsmæssigheden ved henholdsvis et raceforbud og en særregulering for visse hunderacer og om, hvilke hunderacer der i givet fald bør være omfattet af et forbud eller en særregulering. *Afsnit 7.5.-7.11* indeholder udvalgets overvejelser om generelle skærpedelser af hundelovens regler med henblik på at modvirke, at hunde overfalder og bider mennesker og andre hunde. Endelig indeholder *afsnit 7.12.* udvalgets overvejelser og forslag vedrørende sanktionsniveauet på området.

Det skal indledningsvist bemærkes, at de forpligtelser, som efter hundeloven er rettet mod den, der holder hund, for at sikre en effektiv håndhævelse af reglerne lovteknisk er rettet mod hundens "besidder" (jf. herom afsnit 3.2.1.) og ikke dens ejer. Hensigten er at undgå, at den person, som i praksis holder hund, frasiger sig sit ansvar under henvisning til, at han ikke civilretligt er hundens ejer. Ejeren af hunden vil dog sædvanligvis også være hundens besidder. Ved en gennemgang af udvalgets overvejelser og forslag – undtagen hvor der er tale om formuleringen af gældende eller foreslåede lovbestemmelser – forekommer det imidlertid sprogligt mere naturligt at tale om hundens ejer end dens besidder. Når der i det følgende tales om hundeejeren, skal det derfor forstås som synonymt med begrebet hundens besidder.

7.2. Modeller for afgrænsning af, hvad der skal forstås ved farlige hunde

7.2.1. Indledning

Som anført under afsnit 7.1, ville det være ønskeligt at kunne målrette mulige initiativer – hvad enten de måtte bestå i forbud eller anden regulering – i forhold til besiddere af bestemte hunde, der i *serlig grad* må betegnes som farlige.

Uanset hvilke hunderacer, man vælger at lade omfatte af et forbud eller en særregulering opstår spørgsmålet om, hvordan man både lovteknisk og i praksis – som hundeejer eller som håndhærende myndighed – i givet fald skelner mellem de farlige hunde og andre hunde.

På grundlag af de gældende regler i Danmark og oplysningerne om fremmed ret har udvalget opstillet *fire modeller*, der gennemgås i det følgende. Modellerne kan varieres og eventuelt kombineres – herunder med muligheden for en konkret dispensation fra et forbud mod at være omfattet af en særregulering – men de udgør efter udvalgets opfattelse tilsammen et godt grundlag for at vurdere mulighederne for og hensigtsmæssigheden ved henholdsvis et raceforbud og en særregulering for visse hunderacer.

7.2.2. 1991-modellen (model 1)

Denne model bygger på den lovgivningsmodel, der blev anvendt ved indførelsen af forbuddet mod pitbull terrier og tosa i 1991⁵. Efter denne model vil et forbud omfatte besiddelse eller avl af nogle nærmere opregnede hunderacer eller krydsninger, hvori disse hunderacer indgår. Tilsvarende gælder en eventuel særregulering. Efter denne model er det politiet, der i tvivlstilfælde skal kunne bevise, at en hund tilhører én af de forbudte hunderacer eller er en krydsning heraf.

7.2.3. Den norske model (model 2)

Denne model bygger ligesom den forudgående model på en særregulering for – eller forbud mod at avle eller besidde – nærmere bestemte hunderacer eller krydsninger, hvori disse hunderacer indgår. I modsætning til den første model er det imidlertid i denne model hundeejeren, der i tvivlstilfælde skal dokumentere hundens race eller type. Modellen, der altså bygger på et princip om omvendt bevisbyrde, er inspireret af den norske hundelov med tilhørende administrative forskrifter⁶. Det er en forudsætning for at pålægge hundeejeren bevisbyrden, at politiet med rimelig grund har mistanke

⁵ Jf. afsnit 3.1.

⁶ Den norske lovgivning er beskrevet nedenfor i afsnit 4.2.

om, at der tale om en hund af en af de forbudte racer eller typer, eller en hund af blandingsrace, hvori disse racer eller typer indgår.

Efter den norske regulering er mindstekravet til ejerens dokumentation af en hunds race eller type, at hunden er id-mærket⁷ med mikrochip, og at dette id-mærke knytter hunden til et registreringsbevis, der er påført dna-kodning med tilknyttet stamtavle.

Opfyldelse af dette mindstekrav forudsætter, at dyrlægen i forbindelse med chip-mærkningen af hunden har udtaget en blodprøve, som er sendt til et centralt lager, som Norsk Kennel Klub ejer og er ansvarlig for. Hvis der senere opstår tvivl om, hvorvidt en hund er af en bestemt race, foretages en dna-analyse på grundlag af blodprøven, som sammenholdes med oplysningerne på hundens stamtavle om hundens forældre. Det er forudsat i forarbejderne, at stamtavlen (og dermed formentlig også dna-registreringen) – ud over Norsk Kennel Klub – kan føres af "en tilsvarende troværdig organisation", f.eks. en tilsvarende udenlandsk klub.

Efter de norske regler kan politiet "i enkelttilfælde" bestemme, at anden tilfredsstillende dokumentation kan træde i stedet for det sædvanlige mindstekrav til dokumentation.

7.2.4. Den spanske model (model 3)

Denne model, der er inspireret af lovgivningen om farlige hunde i Spanien⁸, indebærer – ud over en særregulering for eller et forbud mod bestemte hund racer – at også hunde med nærmere angivne fysiske karakteristika omfattes af særregulering eller forbud.

De fysiske karakteristika, der nævnes i de spanske regler er følgende:

- Stærk, kraftfuld, robust, atletisk og smidig muskulatur samt fysisk styrke og resistens.
- Tydelig karakter og mod.
- Kortåret.
- Brystkasse mellem 60 og 80 cm, mellem 50 og 70 cm afstand mellem bageste og højeste del af ryggen samt vægt på over 20 kg.
- Stort, firkantet og robust hoved med bredt og stort kranium samt muskuløse og runde kinder. Store og stærke kæber samt kraftig, bred og dyb mund.
- Bred, muskuløs og kort hals.
- Kompakt, bred og stor brystkasse, buedeformede ribben og muskuløs og kort ryg.
- Parallelle, lige og kraftige forpoter. Muskuløse og lange bagpoter, der danner en moderat vinkel.

⁷ Id-mærkning er ikke lovpligtig i Norge, men foretages og registreres i privat regi hos Norsk Kennel Klub.

⁸ Den spanske lovgivning er beskrevet ovenfor i afsnit 4.9.

7.2.5. Den britiske model (model 4)

Denne model, der er inspireret af reglerne i Storbritannien⁹, indebærer – ud over en særregulering for eller et forbud mod bestemte hunderacer – at også hunde, som er i besiddelse af de samme fysiske og adfærdsmæssige karakteristika som én af de forbudte hunderacer, omfattes af særregulering eller forbud.

Vurderingen af, om en hund er ulovlig, foretages i Storbritannien af en domstol på baggrund af en sagkyndig vurdering. Som i den norske model er det ejeren, der i tvivlstilfælde skal dokumentere hundens race eller type, men der er ikke i den britiske lovgivning stillet specifikke krav til, hvilken form for bevis der er tilstrækkelig. Hvis hunden er ulovlig, men domstolen imidlertid ikke vurderer, at hunden udgør en fare for den offentlige sikkerhed, kan ejeren beholde hunden mod at lade hunden registrere i et særligt register over farlige hunde, lade den sterilisere og mærke ved talovering eller chip.

7.3. Forbud mod farlige hunde

Danmark indførte i 1991 et forbud mod besiddelse og avl af pitbull terrier og tosa (eller rettelig: tosa inu) og krydsninger, hvori de nævnte hunde indgår. Også andre europæiske lande har i løbet af de seneste knap 20 år indført forskellige former for race- eller typespecifikke forbud. Som det fremgår af kapitel 4, er der i 1991 i Storbritannien indført forbud mod pitbull terrier, tosa inu, dogo argentino og fila brasileiro, mens Norge i 2004 forbød disse fire hunderacer samt amerikansk staf-fordshire terrier (amstaff). Herudover har flere europæiske lande en særregulering for visse hunderacer, men ikke noget forbud, jf. nærmere nedenfor i afsnit 7.4.

Nederlandene indførte et forbud mod pitbull terrier i 1994, men afskaffede det igen pr. 1. januar 2009, da ordningen ikke havde ført til færre bidskader.

Sverige valgte ikke at gennemføre et forbud mod bestemte racer eller typer af hunde i forbindelse med en lovrevision i 2007¹⁰ under henvisning til, at det ikke er muligt at henføre alle farlige hunde til bestemte hunderacer, idet en forkert adfærd kan udvikles hos alle hunderacer og forstærkes gennem bl.a. forkert avl eller forkert håndtering.

Et naturligt udgangspunkt for udvalgets overvejelser om, hvorvidt der er behov for at udvide antallet af forbudte hunderacer – og eventuelt justere udformningen af det danske raceforbud – er den fokus, som der i den offentlige debat i særlig grad har været rettet mod de såkaldte kamp- og mu-

⁹ Den britiske lovgivning er beskrevet ovenfor i afsnit 4.4.

¹⁰ Jf. forarbejderne i Prop. 2006/07:126, s. 16-19, og SOU 2003:46, særligt s. 35-51. Den vedtagne lov findes i SFS 2007:1150.

skelhunde¹¹. Det er her tale om hunde, som oprindeligt er avlet til kamp mod tyre og andre hunde, til storvildtsjagt eller med henblik på bevogtning af ejendomme, og som – med variationer racerne imellem – blandt andet er karakteriseret ved lav aggressionstærskel samt stor muskelkraft, mod, udholdenhed og ufølsomhed over for smerte.

Man kan stille det spørgsmål, om de pågældende hunderacer – med de vanskeligheder og risici, der er forbundet med at håndtere dem – tjener noget anerkendelsesværdigt formål i dagens Danmark, når nu der er så mange andre hunderacer at vælge imellem. Taler forsigtighedshensyn og hensynet til at imødekomme den frygt og afstandtagen, der i meget brede dele af befolkningen er i forhold til disse hunde, ikke med stor styrke for et forbud? Bør de eksempler, der er kommet frem i pressen om voldsomme angreb på og skambidninger af mennesker og andre hunde, ikke føre til, at vi sikrer os imod – i hvert fald efter en overgangsperiode – at møde disse hunde på offentlige gader og veje? Og er eventuelle problemer med at racebestemme hunde i praksis ikke overdrevet? Vil langt hovedparten af den danske befolkning ikke søge væk fra de forbudte hunderacer og vælge andre hunderacer eller blandingshunde, hvor der hverken visuelt eller adfærdsmæssigt er grund til forveksling med de forbudte hunderacer, således at lovgivningen i selv har en adfærdregulerende effekt? Vil de pågældende racer således ikke over tid uddå i Danmark, hvorfor eventuelle vanskeligheder med at håndhæve et forbud primært vil bestå i den indledende fase?

Heroverfor kan anføres følgende synspunkter:

Begrebet "kamp- og muskelhunde" er langt fra entydigt. Uanset til hvilket formål en hunderace historisk set er avlet, kan forskellige egenskaber være nedtonet eller fremhævet gennem de seneste 100-150 års avlsarbejde, og udvalget har hverken i dansk eller udenlandsk statistik fundet noget sikkert grundlag for at udpege bestemte racer som mere farlige end andre. Tværtimod er det generelle indtryk, at alle hunde – med forkert opdragelse og forkert håndtering – kan være farlige, og at det derfor er mere relevant at fokusere på hundeejere med hunde, som konkret viser sig farlige eller skaber frygt i deres omgivelser, således som det er tilstræbt ved ændringen af hundeloven i 2003.

Erfaringen viser også, at opfattelsen af, hvilke hunderacer der anses for farlige, varierer over tid – muligvis blandt andet som en konsekvens af skiftende tiders "mode" med hensyn til, hvilke hunde der ikke mindst i kriminelle eller udsatte miljøer anses for statussymboler eller velegnede forsvars- eller angrebsvåben. I forbindelse med indførelsen af hundeloven i 1937 var der røster fremme om at forbyde schæfere og dobermannpinschere¹², og senere har også rottweilere været en af de hunderacer, der vakte frygt i sine omgivelser. I de sidste omkring 20 år har fokus været på pitbull terriere og beslægtede racer – nu i den offentlige debat sammenfattet under betegnelsen kamp- eller muskelhunde. Efter udvalgets opfattelse kan det næste modefænomen eventuelt blive visse racer inden for

¹¹ Jf. herom nærmere ovenfor i afsnit 6.2.1.

¹² Jf. afsnit 3.1.

gruppen af hyrde- og vagthunde fra Syd- og Østeuropa samt Asien¹³. Hvis der indføres forbud mod bestemte racer, er det tænkeligt, at uansvarlige hundeejere vil skaffe sig hunde af andre racer, som kan blive lige så farlige som de forbudte racer.

Opnås der enighed om, hvilke hunderacer der må anses for farlige, eventuelt suppleret hen ad vejen med de yderligere racer, som i praksis viser sig problematiske, måtte et eventuelt forbud – ligesom det gældende forbud mod pitbull terrier og tosa inu – for at være effektivt også omfatte krydsninger, hvori de pågældende hunderacer indgår. Når der ikke er tale om racerene hunde – hvad en stor del af de danske familiehunde ikke er – er der imidlertid betydelige vanskeligheder med at identificere de forbudte racer og ikke mindst blandinger heraf. Der foreligger ikke på nuværende tidspunkt – eller inden for en overskuelig fremtid – et sikkert grundlag for på baggrund af en dna-analyse at fastlægge en hunds race, ligesom en ren visuel identifikation heller ikke er mulig med blot nogen grad af sikkerhed. En eventuel test måtte derfor i høj grad fokusere på hundens adfærd¹⁴, og er det så ikke mere relevant også i lovgivningen at fokusere herpå?

Slettet: langt hovedparten

Endelig kan det anføres, at der ikke er sikkerhed for, at et raceforbud mærkbart vil mindske problemet. Der er ikke foretaget nogen evaluering af det danske forbud fra 1991 mod pitbull terrier og tosa inu, og der foreligger ikke nogen statistik om politiets håndhævelse heraf. Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at mens der nok umiddelbart efter indførelsen af forbuddet oplevedes en nedgang i antallet af pitbull-lignende hunde, så er der i dag mærkbart flere af denne slags hunde – de kaldes blot noget andet af ejeren – og forbuddet håndhæves ikke længere i praksis, idet politiet i stedet anvender mulighederne for at give pålæg om at anvende snor eller mundkurv mv. eller at aflive hunden efter de regler om farlige hunde, der blev indført i hundeloven i 2003. Erfaringerne fra Storbritannien¹⁵ tyder heller ikke på, at forbuddet har haft nogen langsigtet virkning, hvilket da også har ført til, at der i foråret 2009 er udsendt en udførlig vejledning til politikredsene for at medvirke til en mere effektiv håndhævelse af forbuddet. Nederlandene har som nævnt af samme grund ophævet deres raceforbud. I Norge er raceforbuddet relativt nyt, og myndighederne har ikke noget sikkert grundlag for at udtale sig om erfaringerne¹⁶.

Udvalget er imidlertid blevet bedt om under alle omstændigheder at opstille én eller flere modeller for et forbud mod kamp- og muskelhunde.

¹³ Jf. afsnit 6.2.3.7.

¹⁴ Sml. den gældende cirkulæreskrivelse nr. 11383 af 7. juli 1992 om testning af særligt farlige hunde (pit bull terrier og tosa samt krydsninger, hvori disse hunde indgår). Vanskelighederne i praksis med at anvende den beskrevne test som grundlag for en racebestemmelse er beskrevet i afsnit 3.1.

¹⁵ Jf. David Bowles: The Effects of Legislation on Methods to Control Prohibited Types of Dogs (marts 2009). [Efter artiklen blevet publiceret, så vi nu kan tillade os at citere den?]

¹⁶ Jf. afsnit 4.2.

De 3 områder : centralasiatisk
jydskosisk
kaukasisk

Der er enighed i udvalget om, at de hidtidige erfaringer i Danmark og i udlandet fører til, at et eventuelt raceforbud, for at kunne håndhæves effektivt i praksis, i givet fald måtte bygge på den norske model med omvendt bevisbyrde (model 2)¹⁷. Udvalget har ikke noget sikkert statistisk eller erfaringsmæssigt grundlag for at pege på, at et eventuelt forbud bør omfatte enten flere eller færre hunderacer, der kan siges at tilhøre gruppen af kamp- og muskelhunde, end de fem hunderacer, der er forbudt i Norge. Skulle et forbud omfatte alle de hunde, som i almindelighed anses som kamp- eller muskelhunde, og som findes i Danmark, kunne det imidlertid overvejes yderligere at medtage staffordshire bull terrier og amerikansk bulldog. Endvidere kunne det overvejes, om racerne kangal, ovtcharka og tornjak inden for gruppen af hyrde- og vagthunde fra Syd- og Østeuropa samt Asien burde medtages for at forebygge, at de bliver næste generation af farlige hunde i Danmark¹⁸.

+ sarplanine

+ boerboel

En af udvalgets medlemmer (Pernille Hansen og Vibeke Knudsen) finder ikke, at det er nødvendigt at medtage hunde af racen staffordshire bull terrier på listen over hunde, der omfattes af et eventuelt forbud, der bygger på den norske model med omvendt bevisbyrde. Det skyldes dels, at racen i mange år er blevet avlet til familiehund, så dens egenskaber i dag ikke er meget anderledes end andre terrieres, dels at den ikke bliver ret stor. Racestandarden angiver således en maksimal vægt på 17,6 kg., men i praksis op til ca. 20 kg. Baggrunden for at medtage hunden på listen skulle være, at det er indtrykket, at en del pit bull terriere går for at være staffordshire bull terriere. Dette problem kunne man uden om ved at anvende den norske model.

Da modellen bygger på et princip om omvendt bevisbyrde, vil en overtrædelse af raceforbuddet ikke kunne strafsanktioneres, men alene føre til aflivning af hunden, idet en hundeejer – som det fremgår ovenfor – i mange tilfælde ikke vil have nogen reel mulighed for at forsvare sig mod en anklage om at besidde en ulovlig hund¹⁹. Et forudkast, der bygger på denne model, er optaget som bilag 2 til betænkningen. Ved en gennemførelse af forslaget, vil den gældende bekendtgørelse om forbud mod pitbull terrier og tosa inu skulle ophæves.

Hvis der indføres et forbud mod bestemte hunderacer, bør ejere af disse hunde efter udvalgets opfattelse omfattes af en overgangsordning, der svarer til den, der gjaldt ved indførelsen af forbuddet mod pitbull terrier og tosa inu i 1991. Det indebærer, at de kan beholde en hund af en forbudt race, hvis den er erhvervet, inden reglerne træder i kraft, og hunden inden 3 måneder herefter anmeldes til politiet vedlagt en erklæring fra en dyrlæge om, at hunden er mærket og kastreret²⁰. På en kopi af anmeldelsen meddeler politiet herefter ejeren tilladelse til fortsat at besidde hunden. Hunde omfattet af overgangsordningen må ikke overdrages, og de må kun holdes på ejerens bopæl og lufres af per-

Slettet: 14 dage

Slettet: steriliseret

¹⁷ Jf. afsnit 7.2.3.

¹⁸ Det skal fremhæves, at hvor de såkaldte kamp- og muskelhunde fortrinsvis er aggressive over for andre hunde og dyr i øvrigt (artsfælleaggressive), er hyrde- og vagthunde fra Syd- og Østeuropa samt Asien efter udvalgets oplysninger i højere grad også aggressive over for mennesker.

¹⁹ Jf. uskyldspresumptionsreglen i artikel 6, stk. 2, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

²⁰ Det bemærkes, at sterilisation af en løshund ikke er opført til at nedbringe hundens aggressivitet.

] (vasectomi)

* ~~medlemmer~~ [ ] + ISM + HT + JSV

soner over 15 år, der hører til ejerens faste husstand, ligesom de altid skal føres i snor og være forsynet med mundkurv på steder, hvortil der er almindelig adgang. Eventuelle hvalpe, der fødes efter ikrafttrædelsen af raceforbuddet, skal aflives af en dyrlæge straks efter fødslen. Der skal ske aflivning, hvis hunden ikke er anmeldt rettidigt til politiet, hvis den er overdraget efter ikrafttrædelsen af raceforbuddet, eller hvis hunden i gentagelestilfælde²¹ holdes et andet sted end på ejerens bopæl eller færdes i strid med reglerne om luftning, snor og mundkurv.

I forbindelse med en eventuel gennemførelse et raceforbud må det overvejes, om der herved foretages et ekspropriativt indgreb i forhold til erhvervsmæssig avl af de hunderacer, der ønskes forbudt, jf. grundlovens § 73, således at der enten skal udbetales erstatning til – eller fastsættes en overgangs- eller dispensationsordning for – de berørte avlere.

Et flertal af udvalgets medlemmer (Pernille Hansen, Vibeke Knudsen, Jens Kruse Mikkelsen, Ingeborg Mølbak, Jens Svenningsen og Hans Tonsborg) kan ikke anbefale, at der gennemføres et sådant forbud og henviser i den forbindelse til de argumenter, der er gengivet ovenfor. Disse medlemmer fremhæver særligt, at der er betydelig risiko for, at den omvendte bevisbyrde, som er nødvendig for at sikre et effektivt forbud, medfører, at loven kommer til at ramme alt for bredt. Medmindre man er indehaver af en stambogsført hund, og eventuelt har fået registreret en blodprøve med henblik på en fremtidig dna-analyse, har borgeren i praksis yderst begrænsede muligheder for at tilbagevise politiets påstand om, at man er indehaver af en kamphund, selv om hunden rent faktisk ikke tilhører en af de forbudte racer eller indeholder arvelige egenskaber herfra. Og selv bortset fra dette bevisbyrdespørgsmål vil et forbud inden for de berørte racer og krydsninger, hvori disse racer indgår, ramme et meget stort antal hundeejere, hvoraf rigtig mange har en velfungerende familiehund, som efter overgangsreglerne både skal steriliseres og gå med mundkurv, når den luftes. Et forbud vil desuden ikke alene ramme for bredt. Det vil også ramme for snævert, idet der som anført ikke er grund til at tro, at problemerne med skambidning af mennesker og andre hunde vil forsvinde af den grund, idet der som anført også findes farlige hunde inden for andre hunderacer. Disse medlemmer finder endvidere, at det gældende forbud mod pitbull terrier og tosa inu bør ophæves, da det kan være støttende for retsbevidstheden at opretholde regler, der alligevel ikke håndhæves i praksis, og da de gældende – og de i de følgende afsnit foreslåede – regler om politiets beføjelser over for farlige hunde giver et bedre grundlag for en indsats mod farlige hunde.

Et mindretal af udvalgets medlemmer (Cristina Angela Gullano, Pernille Langermann-Nielsen og Birgit Kleis) bemærker, at der som anført ovenfor er enighed i udvalget om, at en eventuel forbudsordning må bygge på den norske model beskrevet under pkt. 2.2.3.

Formateret: Ikke
Fremhævelse

²¹ Det skal i den forbindelse sikres, at der sker registrering af hunderacer og overførelse af de nævnte regler.

Mindretallet er enig i, at en række forlind - isoleret set - kan anføres imod at indføre en sådan forbudsordning. Ordningen kan således som anført af flertallet risikere at ramme både for snævert og for bredt, sådan at forstå, at ordningen ikke vil kunne afgrænses så præcist, at den i alle situationer rammer eller kun rammer hunde, der kan udgøre en konkret fare for omgivelserne. Hertil kommer bl.a. at også en ordning, der bygger på den norske model, kan være (meget) vanskelig at håndhæve på en måde, der er fuldt ud effektiv.

Der kan inddeltid efter mindretallets opfattelse også anføres stærke grunde til at foreslå en forbudsordning. Som anført under pkt. 7.1 er det således et væsentligt problem, når der i den brede befolkning skabes frygt for at blive angrebet af hunde, som man møder på offentlige gader og veje, uanset om denne frygt statistisk set er velbegrundet.

Det må i den forbindelse eller mindretallets opfattelse fremhæves, at der - både tidligere, men i høj grad i de allerseneste år - har været fokus på, at nogle hundeejere ligefrem tilstræber at have en hund, der af omgivelserne bliver opfattet som "farlig" og dermed efter omstændighederne egnet til at skabe frygt hos omgivelserne. Hertil kommer, at der er almindelig enighed om, at der findes visse racer eller typer af hunde, som stiller særlige krav til ejerens håndtering og opdragelse, og det gælder, hvad enten man vælger at betegne disse hunde som "farlige" eller "krævende" hunde.

Mindretallet er opmærksom på, at begrebet "farlige hunde" for så vidt ikke kan siges at være et relativt nyopstået fænomen, idet der også tidligere - f.eks. ved indførelse af hundeloven i 1937 - var røster fremme om at forbyde f.eks. schæfere og dobermanpinschere, fordi de kunne vække frygt hos deres omgivelser. Inddeltid har der i de allerseneste år været en udvikling og en offentlig debat mv., der efter mindretallets opfattelse kan gøre det nærliggende at overveje, om udbredelsen af forskellige racer og typer af hunde har nået et stadium, hvor der bør indføres grænser for, hvilke hunde vi ønsker i det danske samfund.

Mindretallet bemærker desuden, at selv om den omtalte model for en forbudsordning muligvis ikke vil kunne håndhæves fuldt ud effektivt i praksis, vil en sådan ordning efter mindretallets opfattelse under alle omstændigheder kunne have den effekt, at antallet af hunde omfattet af ordningen gradvist vil kunne blive reduceret i de kommende år.

Mindretallet bemærker i den forbindelse, at formålet med en forbudsordning skal være at varetage hensynet til borgernes sikkerhed og tryghed. Ligesom det var en forudsætning, da man indførte forbudet i Norge, finder mindretallet, at det er vigtigt at understrege, at politiet i givet fald bør håndhæve en forbudsordning på en snidig måde, således at der ikke bliver tale om en form for forfølgelse af hundeejere.

På den anførte baggrund finder mindretallet, at spørgsmålet om indførelse af en forhudsordning i sidste ende må bero på en politisk afvejning af de forskellige – til dels modsættede – hensyn, som går sig gældende på området.

7.4. Racebestemt særregulering

Der findes ikke i den gældende danske lovgivning særregulering for bestemte hunderacer bortset fra bestemmelsen i hundelovens § 3, stk. 3, hvorefter 14 opregnede hunderacer, krydsninger heraf samt enhver større hund, der efter sin race eller sin karakter kan sidestilles med de 14 hunderacer, uden for de større byer skal føres i snor, holdes indelukket eller forsvarligt bundet fra solnedgang til solopgang, dog mindst fra kl. 18 til kl. 6²². Denne bestemmelse, der stammer fra den oprindelige hundelov fra 1938, har næppe længere nogen praktisk betydning, og den foreslås i øvrigt ophævet i det lovforslag, som justitsministeren har fremsat den xx. yyyy 2009²³. [Skal rettes, når lovforslaget er fremsat]

Som det fremgår nærmere af kapitel 4, er der i flere europæiske lande en særregulering for visse hunderacer. I *Tyskland*, hvor der er lovgivning både på forbundsniveau og på delstatsniveau, og reglerne derfor er forskellige fra delstat til delstat²⁴, er der typisk blandt andet krav om tilladelse til at holde farlige hunde, og en sådan tilladelse meddeles kun til myndige og pålidelige personer, der er personligt egnede og som besidder tilstrækkelig faglige viden til at holde den pågældende hund. Ejeren skal desuden være i stand til at holde og føre den farlige hund i snor. I *Frankrig*²⁵ stilles der for ejere af staffordshire terriere, amerikansk staffordshire terriere (amstaff), mastiff, rosa inu og rottweilere krav om et kursus til opnåelse af et egnedsbevis. Kurset har til formål at hunde udviser en passende adfærd ved ophold på offentlige og private områder. I *Spanien*²⁶ kræver det tilladelse at besidde en farlig hund, og en sådan tilladelse får man kun, hvis man myndig og ikke tidligere straffet for f.eks. drab, frihedsberøvelse eller narkotikahandel eller frakendt retten til at beskæftige sig med hunde eller andre potentielt farlige dyr. Farlige hunde skal være iført mundkurv og føres i snor, hvis længde ikke må overstige 2 meter, når den befinder sig på offentlige steder. Hvis en farlig hund forsvinder, skal det kommunale register underrettes herom inden for 48 timer. I *Schweiz*²⁷ anses reguleres området i vidt omfang i de enkelte kantoner (delstater), og f.eks. i Geneve stilles der krav om tilladelse til at holde 12 hunderacer, og der er mundkurvspligt for disse racer.

²² Bestemmelsen er omfattet i afsnit 3.2.12.2., hvoraf det fremgår, at formålet med bestemmelsen er at "udelukke, at hunde slipper løs i tidlige sommermorgener, før der er mennesker i marken, således at de under omstrejfen kan overfalde vildt og husdyr, uden at der er større mulighed for at hindre dette".

²³ Lovforslag nr. L.???, af xx. yyyy/2009.

²⁴ Dette gælder – som det fremgår af afsnit 4.5. – også afgrænsningen af, hvilke hunde der anses for farlige.

²⁵ Jf. afsnit 4.7.

²⁶ Jf. afsnit 4.9. Som farlige hunde anses ud over otte opregnede hunderacer også hunde med nærmere angivne fysiske karakteristika, sml. afsnit 7.2.4.

²⁷ Jf. afsnit 4.10.

Når udvalget har overvejet forslag om særregler for bestemte hunderacer, er det for at vurdere, om det ad denne vej er muligt at pege på initiativer, som er mere måltrettede end generelle regler²⁸ for alle hunde og hundeejere uden at være så indgribende som et forbud. Det kan således anføres, at der findes hunderacer, som det kræver en ekstra indsats at holde fra ejerens side for at sikre, at hunden ikke skaber utryghed for sine omgivelser, men at der omvendt findes ejere, som er indstillet på at skulle opfylde nogle særlige krav for at kunne holde sådanne hunde.

Udvalget har i den forbindelse både overvejet særlige krav til hundeejeren og til selve hundeholdet. Udvalget har bl.a. overvejet, om der bør stilles krav om, at besidderen skal være myndig, have gennemført et kursus, ikke tidligere være dømt for visse grovere lovovertrædelser, og om der bør stilles krav til besidderens personlige forhold. Herudover har udvalget overvejet, om der bør stilles krav om, at bestemte hunderacer kun må luftes af ejeren, om der bør stilles krav til snor og mundkurv mv., og om der bør stilles krav til indhegning mv. af den ejendom (have), hvor hunden holdes.

På samme måde som ved et raceforbud opstår spørgsmålet om, hvordan man identificerer de udpegede racer og ikke mindst blandinger heraf. Der er her igen enighed i udvalget om, at den eneste model, der vil kunne håndhæves effektivt i praksis, er den norske model (model 2) med omvendt bevisbyrde. Også ved en særregulering indebærer denne bevisbyrde-regel imidlertid, at en overtrædelse af eventuelle særregler for bestemte hunderacer ikke vil kunne strafsanktioneres, idet en hundeejer i mange tilfælde ikke vil have nogen reel mulighed for at forsvare sig mod en anklage om, at vedkommendes hund er af en farlig race og derfor omfattet af særreglerne. Et raceforbud vil kunne håndhæves ved aflivning af hunden, mens der ikke er en tilsvarende mulighed for en umiddelbar, effektiv håndhævelse af særregler. En ordning med særregler måtte derfor indebære, at politiet kan give en hundeejer – som ikke kan modbevise, at hans hund tilhører en af de hunderacer, der gælder særregler for – pålæg om for fremtiden at overholde særreglerne. Overtrædelse af et sådant pålæg, vil kunne strafsanktioneres og eventuelt føre til aflivning af hunden.

Den model som udvalget har overvejet, ville indebære, at der opstilles særregler for følgende hunderacer²⁹ og krydsninger, hvori disse racer indgår:

Slettet: 1

- Pitbull terrier
- Tosa inu
- Fila brasileiro
- Dogo argentino
- Amerikansk staffordshire terrier (amstaff)
- Staffordshire bull terrier
- Amerikansk bulldog
- Kangal

²⁸ Jf. herom i de følgende afsnit.

²⁹ Om baggrunden for udvælgelsen af disse hunderacer henvises til afsnit 7.3.

- Ovtcharka
  - Tornjak
  - Sharplanjac
- + boerboel

Formatrett: Skrifttype: Kursiv

Flere af udvalgets medlemmer (Pernille Hansen og Vibeke Knudsen) finder ikke, at det er nødvendigt at medtage hunde af racen staffordshire bull terrier på listen over hunde, der omlattes af en særregulering, der bygger på den norske model med omvernet hevisbyrde. Det skyldes dels, at racen i mange år er blevet avlet til familiehund, så dens egenskaber i dag ikke er meget anderledes end andre terrieres, dels at den ikke bliver ret stor. Racestandarden angiver således en maksimal vægt på 17,6 kg., men i praksis op til ca. 20 kg. Baggrunden for at medtage hunden på listen skulle være, at det er indtrykket, at en del pitt bull terriere går for at være staffordshire bull terriere. Dette problem kommer man uden om ved at anvende den norske model.

Særreglerne ville gå ud på at kræve tilladelse til at eje eller besidde disse hunde, at tilladelsen kun kunne meddeles til personer, der er fyldt 18 år, og som ikke på grund af f.eks. psykisk sygdom eller tidligere kriminallister må anses som uegnede hertil. Hunden måtte kun holdes på ejerens ejendom, der skulle være indhegnet og forsynet med en sluselåge. Det ville endvidere være en betingelse, at hunden kun luftes af ejeren selv eller en anden person, der er godkendt af politiet, iført mundkurv og i fast snor på højst 2 meter. Hunden skal også være i snor i områder, der er fritløbsområde for andre hunde. Ejeren måtte kun lufte én hund ad gangen. Hvis en af disse hunde løb bort, skulle politiet underrettes senest 1 time herefter. Et lovudkast, der bygger på denne model, er optaget som bilag 3 til betænkningen.

Konsekvenser

Et flertal af udvalgets medlemmer (Pernille Hansen, Jens Kruse Mikkelsen, Ingeborg Mølbak og Jens Svenningsen) kan ikke støtte et forslag om særregler for bestemte hunderacer. Disse medlemmer finder – ligesom med hensyn til raceforbuddet – at en regulering af denne karakter vil ramme både for bredt og for snævert, idet der findes en lang række velfungerende familiehunde inden for disse racer, ligesom der ikke er grund til at tro, at problemerne med skambidning af mennesket og andre hunde vil forsvinde af den grund, idet der også findes farlige hunde inden for andre hunderacer. Man skal i den forbindelse ikke underkende den dyrevelfærdsmæssigt negative virkning af, at disse hunde – og herunder altså også i meget vidt omfang hunde, der ikke har udvist nogen konkrete fare for deres omgivelser – aldrig ville kunne løbe frit rundt uden for ejerens indhegnede have, men altid skulle være iført snor og mundkurv og være uden artsfællekontakt, når de bevæger sig uden for denne have. Dette vil være en meget betydelig indskrænkning af disse hundes naturlige fysiologiske og adfærdsmæssige behov³⁰ og i øvrigt risikere at gøre dem mere aggressive og uhåndterlige, end de ellers ville være. Når det så samtidig ikke er praktisk muligt at håndhæve særregler, før politiet har givet ejeren et pålæg om at overholde særreglerne, mister ordningen en betydelig del af sin fo-

³⁰ Sml. dyreværnslovens § 2.

[Fodnote]

rebyggende værdi. Der er således en betydelig risiko for, at det er de lovlige hundeejere med vel-fungerende hunde af de nævnte racer, der først og fremmest berøres af de skærpede særregler, mens de problematiske hundeejere med utilpassede og aggressive hunde først efter en ikke ubetydelig politiindsats med udstedelse af pålæg vil kunne straffes for ikke at overholde reglerne. Under disse omstændigheder finder disse medlemmer, at de betydelige ulemper ved en ordning med særregler for bestemte hunderacer langt fra opvejer den forventede beskedne forebyggende gevinst i forhold til den gældende ordning om pålæg til farlige hunde efter hundelovens § 6 med de ændringer, der foreslås i de følgende afsnit.

Et mindretal af udvalgets medlemmer (*Vibeke Knudsen, Hans Tonsborg*) finder, at særregler for de nævnte 10 hunderacer er nødvendige for at mindske faren ved disse hunde mest muligt, og at en model som den skitserede vil bidrage til at styrke politiets indsats på dette område. Disse medlemmer finder samtidig, at de opstillede krav er rimelige i forhold til de berørte hunde og hundeejere i lyset af det samfundsproblem med farlige hunde, som skal løses.

Et andet mindretal af udvalgets medlemmer (*Cristina Angela Galisano, Pernille Langermann Nielsen, Birgit Kleisj*) bemærker, at spørgsmålet om indførelse af særregler for bestemte hunderacer til dels hænger sammen med spørgsmålet om indførelse af et eventuelt forbud mod bestemte hunderacer. I det omfang, der måtte blive indført et forbud, vil det således ikke være nødvendigt at indføre sådanne særregler. I øvrigt må spørgsmålet om at indføre sådanne særregler i sidste ende bero på en politisk afvejning af de forskellige - til dels modsatrettede - hensyn, som gør sig gældende på området.

Formateret: Skrifttype: Kursiv

Slettet: §

Formateret: Skrifttype: Kursiv

Formateret: Skrifttype: Kursiv, Fremhævelse

Formateret: Skrifttype: Kursiv

Slettet: §

7.5. Krav til hundeejerens alder og personlige forhold

I dette og de følgende afsnit overvejes det, om der generelt for alle hunde er anledning til at skærpe reglerne for hold af hunde.

Dyreværnslovens § 19 indeholder et *alderskrav*, hvorefter dyr kun må overdrages til børn under 16 år, hvis forældremyndighedsindehaveren samtykker. Bestemmelsen blev indsat i dyreværnsloven i 1991 for at sikre, at Danmark kunne tiltræde Den Europæiske Konvention af 13. november 1987 om beskyttelse af kæledyr³¹. Et flertal i Dyreværnsudvalget havde i betænkning nr. 1154/1988 om dyreværn anbefalet, at aldersgrænsen blev fastsat til 18 år i stedet for 16 år, så aldersgrænsen svare-

³¹ Bekendtgørelse nr. 63 af 12. august 1993 (Lovtidende C). Efter konventionens artikel 6 må kæledyr ikke sælges til børn under 16 år uden udtrykkeligt samtykke fra forældrene. Den danske bestemmelse vedrører ikke kun salg, men enhver overdragelse. Ved overdragelse i dyreværnslovens § 19 således forstås både salg, foræring og andre former for overdragelse. Til gengæld er det at overlade ansvaret for et dyr midlertidigt til et barn under 16 år ikke omfattet af bestemmelsen, og man kan derfor godt efter dyreværnsloven lade f.eks. naboens børn gå tur med ens hund, hvis børnene er store nok til kunne håndtere hunden på forsvarlig vis.

de til myndighedsalderen. Justitsministeriet var imidlertid enig med mindretallet i, at de dyreværns-
mæssige hensyn var tilstrækkeligt tilgodeset med en aldersgrænse på 16 år.

Udvalget finder ikke noget grundlag for at foreslå en særskilt forhøjet aldersgrænse for overdragelse
eller besiddelse af hunde. Antræffer politiet hunde, der skaber konkret fare eller frygt i deres omgi-
velser, kan der derimod være anledning til at overveje muligheden for at give pålæg om, hvem der
må lufte hunden, jf. nedenfor i afsnit 7.7.

Udvalget har endvidere overvejet, om der bør stilles krav til besidderens *personlige forhold* og her-
under om, at den pågældende ikke tidligere har været straffet for visse grovere lovovertrædelser
(vandelskrav).

Krav til privatpersoners vandel og personlige forhold findes f.eks. i våbenlovgivningen. Det følger
således af § 37, stk. 1, i våbenbekendtgørelsen³², at bl.a. våbentilladelse efter våben- og eksplosiv-
stoffloven kun kan gives til personer, om hvis personlige forhold og hidtidige vandel der ikke fore-
ligger oplysninger, som gør det betænkeligt at imødekomme ansøgningen.

Det følger af praksis på området, at der ved vurderingen af ansøgeres personlige forhold og hidtidi-
ge vandel i forbindelse med våbentilladelse må lægges vægt på, om den pågældende har haft sager
om drab, vold, røveri, voldtegt, ulovlig tvang, frihedsberøvelse, overtrædelse af straffelovens § 252
om forsætlig fareforvoldelse og § 266 om trusler mv. samt overtrædelser af våbenlovgivningen og
narkotikalovgivningen. Det er endvidere umiddelbart klart, at våbentilladelse skal afslås, hvis der
foreligger begrundet risiko for, at våbnet vil blive misbrugt. Det samme gælder, hvor skødesløshed i
omgang med skydevåben er særligt indikeret. Endvidere må udgangspunktet i tilfælde, hvor der er
begrundet tvivl om, hvorvidt våbnet vil blive misbrugt, være, at en våbentilladelse nægtes.

Hvis der skal opstilles krav til hundeejeres personlige forhold, herunder vandelskrav, forudsætter
det, at der indføres krav om forudgående tilladelse fra politiet (eller anden myndighed) for at eje
eller besidde hund. De administrative omkostninger, der ville være forbundet hermed, står efter ud-
valgets opfattelse meget langt fra mål med de forventede fordele ved at afskære kriminelle eller
psykisk uligevægtige personer fra at eje eller besidde en hund. Nedenfor i afsnit 7.12. stiller udval-
get imidlertid forslag om en udvidet adgang til at frakende personer retten til personligt at beskæfti-
ge sig med hunde. Allerede efter den gældende bestemmelse i hundelovens § 12 a er der mulighed
for rettighedsfrakendelse i visse tilfælde over for personer, hvis hunde konkret har forvoldt skade på
andre.

7.6. Uddannelseskrav til hundeejeren ("kørekort")

³² Bekendtgørelse nr. 997 af 19. oktober 2009 om våben og ammunition mv.

Udvalget har endvidere overvejet, om der bør stilles krav om gennemførelse af et kursus for at kunne holde hund.

I Frankrig⁴³ er der krav om, at besiddere af visse hunderacer skal gennemføre et kursus af én dags varighed. På kurset gennemgås bl.a. emner som hundeejernes ansvar og pligter, det faglige miljø og foreninger vedrørende hunde. På kurset gennemgås endvidere hundens karakteristika, de forskellige hundetyperes oprindelse, de vigtigste karakteristika for adfærdsudvikling, kommunikation mellem hund og besidder, de grundlæggende mekanismer for indlæring hos hunde og nødvendigheden af at opdrage hunde for at opnå harmoni i forholdet mellem hunde og besidder, både når hunden færdes på private og offentlige områder. Kurset indeholder endvidere en gennemgang af de forskellige årsager til aggressiv adfærd (relationel, udviklingsbetinget eller medicinsk), forebyggelse af aggressiv adfærd, valg af race og ønsket adfærd i tilfælde af aggression (styring af den aggressive hund). Endelig indeholder kurset nogle praktiske øvelser i at føre hunde i snor, påsætning og aftagning af mundkurv, særlige teknikker ved møde med ukendte personer og andre hunde, situationer i bylivet, herunder siddende stilling ved overgange og rolig holdning på offentlige steder.

Det er udvalgets opfattelse, at jo bedre forståelse ejeren har for sin hunds adfærd, jo bedre vil vedkommende kunne opdrage hunden og håndtere eventuelle aggressionsproblemer. Deltagelse i socialiseringskurser giver hvalpe mulighed for at lære at håndtere forskellige potentielle stress- og angstfyldte situationer, hvilket efter udvalgets opfattelse normalt vil hindre, at hvalpen udvikler en angst og aggressiv adfærd.

Det vil derfor være meget ønskeligt, hvis flere besiddere – ikke mindst besiddere af krævende hunde – deltager i de kurser, der allerede i dag udbydes af bl.a. Dansk Kennel Klub og Danmarks civile Hundeførerforening. Udvalget finder imidlertid, at det vil være for vidtgående i forhold til den foreliggende problemstilling med farlige hunde at stille et krav om, at alle Danmarks hundeejere – eller alle, der erhverver hund efter ikrafttrædelsen af en ændring af hundeloven – skal gennemgå et lovpligtigt kursus. Det er endvidere udvalgets opfattelse, at det ikke vil være relevant at indføre mulighed for, at politiet kan pålægge en hundeejer at deltage i et sådant kursus, hvis dennes hund konkret har forvoldt skade eller fare for deres omgivelser. For at få udbytte af kurset kræves det, at hundeejeren konstruktivt medvirker i uddannelsesforløbet, og det er der betydelig risiko for ikke vil være tilfældet, hvis deltagelse i kurset sker efter pålæg fra politiet.

Slettet: 16

7.7. Skærpede regler for pålæg om mundkurv og snor mv.

⁴³ Jf. afsnit 4.7.

Efter hundelovens § 6, stk. 2³⁴, kan politidirektøren, hvis en hund har forvoldt skade på et menneske eller anden væsentlig skade eller der i øvrigt er grundlag for at antage, at den pågældende hund kan være farlig for sine omgivelser, enten give besidderen pålæg om, at hunden, når den ikke holdes indelukket, skal føres i snor eller være forsynet med forsvarlig mundkurv eller begge dele. Politidirektøren kan endvidere træffe afgørelse om at lade hunden aflive. Efter hundelovens § 6, stk. 3³⁵, kan politidirektøren give besidderen pålæg om, at hunden, når den ikke holdes indelukket, skal føres i snor eller være forsynet med forsvarlig mundkurv eller begge dele, hvis hunden har for vane at forulempe mennesker eller dyr ved på gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel, at fare imod dem eller forfølge dem eller at forulempe husdyr i ejendom eller på mark.

Udvalget har overvejet om, der dels er anledning til at lempe betingelserne for at give pålæg efter hundelovens § 6, stk. 2, dels er anledning til at udvide politiets reaktionsmuligheder, det vil sige de forhold, der kan gives pålæg om.

For så vidt angår *betingelserne for at give pålæg* har udvalget navnlig fokuseret på bestemmelsens tredje led om situationer, hvor "der i øvrigt er grundlag for at antage, at den pågældende hund kan være farlig for sine omgivelser".

I forarbejderne³⁶ nævnes som eksempler på bestemmelsens anvendelsesområde den situation, hvor et overhængende angreb fra en hund mod et menneske eller et andet dyr afværges ved besidderens eller tredjemands mellemkomst, men det anføres også, at der kan være grund til at overveje, om en hund kan være farlig for sine omgivelser, selv om en hund ikke har vist konkrete tegn på at være farlig for sine omgivelser. Som eksempler, der kan indgå i vurderingen af, om en hund må anses for at være farlig, kan nævnes:

- hvor en person truer eller har truet med at pudse sin hund på andre personer eller dyr,
- hvor en hund skaber frygt i sine omgivelser, f.eks. ved på en truende eller aggressiv måde at fare frem eller forfølge folk,
- hvor en person grundet manglende dressur ikke kan tøjle hundens farlige egenskaber,
- hvor den pågældende besidder tidligere har fået aflivet en hund som farlig, og hvor der er begrundet formodning for, at også den nuværende hund er farlig.

Det er vigtigt at understrege, at hundeejeren eller -besidderen kun har krav på, at der gennemføres en hundesagkyndig undersøgelse efter hundelovens § 6 a, stk. 2, hvis politiet påtænker at træffe

³⁴ Jf. afsnit 3.2.3.

³⁵ Jf. afsnit 3.2.4.

³⁶ Lovforslag nr. L 164 af 26. februar 2003 (bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2).

afgørelse om aflivning af hunden¹⁷. Et pålæg om snor eller mundkurv kan således meddeles, uden at der gennemføres en hundesagkyndig undersøgelse.

Udvalget har navnlig overvejet hjælpekriteriet "hvor en hund skaber frygt i sine omgivelser" (2. pind). Selv om eftersætningen, jf. ordet "f.eks." ikke er udfømmende, kan det ikke afvises, at den er blevet opfattet sådan i praksis, og selve lovteksten fokuserer også mere på hundens fartighed end den frygt, som hunden skaber i sine omgivelser. Omvendt er det af hensyn til hundeejernes retssikkerhed og hundenes velfærd heller ikke ønskeligt, at enhver subjektiv frygt for en hund, kan føre til den pågældende hund får pålæg om snor eller mundkurv. Formentlig blandt andet i lyset af den betydelige presscomtale af kamp- eller muskelhunde, der har skambidt mennesker eller andre hunde, er der flere eksempler på at ejere af hunde -- der ikke kan betegnes som hverken kamp- eller muskelhunde, og som ikke har udvist nogen konkret fare for deres omgivelser -- er blevet opfordret eller truet af andre til at skaffe sig af med deres hund. Der må derfor foreligge objektive omstændigheder, som i givet fald begrundet et pålæg.

Der er imidlertid efter udvalgets opfattelse behov for i lovteksten stærkere at understrege politiets muligheder for at gribe ind over for hunde, der skaber frygt i deres omgivelser. Udvalget foreslår derfor, at betingelserne for at give pålæg efter hundelovens § 6, stk. 2, formuleres således (tilføjelsen er fremhævet med kursiv):

"Hvis en hund har forvoldt skade på et andet menneske eller anden væsentlig skade, hvis hundens eller besidderens adfærd er af en sådan karakter, at den er genert til at skabe frygt i sine omgivelser, eller der i øvrigt er grundlag for at antage, at den pågældende hund kan være farlig for sine omgivelser, kan politidirektøren ..."

markering

Slettet: på grund af en egen

Slettet: /

Det skal understreges, at den foreslåede tilføjelse til bestemmelsen ikke giver politiet adgang til at gribe ind alene på grundlag af, at hundens fysiske fremtræden, dvs. fordi den ligner en kamp- eller muskelhund. Det ville blive for vilkårligt i lyset af vanskeligheder med at racebestemme sådanne hunde og de store variationer med lav aggressionstærskel mv. hunde og hunderacer imellem. Der skal efter den foreslåede bestemmelse foreligge konkrete, objektivt konstaterbare holdepunkter i hundens eller besidderens adfærd som begrundelse for at give et pålæg efter dette led i bestemmelsen. Det er omvendt lige så klart, at der -- af hensyn til omgivelsernes tryghed -- undertiden må stilles større krav til f.eks. besidderens kontrol over, og dressur af, en stor og muskuløs hund med stærke kæber end over en mindre puddehund.

¹⁷ Ved lovforslag nr. L 227 af 27. november 2009 om ændring af hundeloven og dyreværnsloven har justitsministeren foreslået, at besidders adgang til at forlange en hundesagkyndig undersøgelse ikke gælder, hvis hunden ved et overfald har skambidt et menneske eller en anden hund, og i denne situation skal politiet efter forslaget have pligt til at lade hunden aflive.

Det er hensigten med den ændrede formulering at understrege hensynet til, og vigtigheden af, at der sættes ind over for den (begrundede) utryghed, som der i nogle tilfælde kan være med hensyn til bestemte hunde, f.eks. hvor ejeren ikke udviser ansvarlighed i forbindelse med sin omgang med or hold af hunden. Bestemmelsen skal således skabe grundlag for at politiet – ud over de eksempler, der er nævnt i forarbejderne til den gældende bestemmelse – kan gribe ind mod relevante pålæg, f.eks. over for hundeejere, som luffer en stor og stærk hund i en lang jine, så den reelt ”rydder gaden” for andre mennesker, som søger væk for at komme uden for hundens rækkevidde, som lader deres hund strejfe omkring i områder med børn, e.l., eller som på anden måde i sin omgang med hunden ikke tager tilstrækkeligt hensyn til andres sikkerhed og tryghed, f.eks. ved at holde en sådan hund i en have, der ikke er forsvarligt indhegnet eller ikke umiddelbart fremstår som sådan (jf. herom nedenfor). (Det skal understreges, at bestemmelsen ikke kun omfatter personer, der bevidst anvender hunden som forsvars- eller angrebsvåben eller ”potensforlænger”, men også velmenende personer, som blot ikke evner på relevant måde at holde og håndtere en stærk og kraftfuld hund på sædvanlige vilkår.)

Slettet: og

Slettet: såkaldte feral-

Slettet: daginstitutioner

Den nægældende henvisning til hunde, som der er grundlag for at antage kan være farlige for sine omgivelser, er bibeholdt i bestemmelsen, idet udvalget ikke har fundet at kunne udelukke, at der kan vise sig behov for at gribe ind over for hunde, hvor det ikke godtgøres, at hunden eller besidderen konkret har udvist en adfærd, der har været egnet til at skabe frygt, men hvor politiet på et mere indirekte grundlag finder behov at iværksætte en hundesagkyndig undersøgelse, som viser at hunden kan være farlig for sine omgivelser, og at det er nødvendigt og berettiget at aflive hunden eller at give besidderen pålæg. Det kan f.eks. være, hvor den pågældende besidder tidligere har fået aflivet en hund som farlig, og hvor der er begrundet formodning for, at også den nuværende hund er farlig. Det er næppe tænkeligt, at politiet kan dokumentere en hunds farlighed på anden måde end ved henvisning til hundens eller besidderens adfærd eller en hundesagkyndig undersøgelse, men bestemmelsens formulering udelukker det ikke. Det er i det hele hensigten med den ændrede formulering at udvide og ikke indskrænke politiets mulighed for at gribe ind over for farlige og utryghedsskabende hunde.

For så vidt angår politiets reaktionsmuligheder har udvalget overvejet behovet for at give politiet mulighed for at give pålæg om indhegning af haven omkring den ejendom, hvor hunden holdes, og om, at hunden kun må luftes af ejeren og eventuelt af andre navngivne personer og eventuelt kun alene.

Udvalget har noteret sig, at flere hundeangreb er sket i forbindelse med, at den angribende hund er løbet ud af ejerens have. Udvalget finder derfor, at politiet – når betingelserne i den foreslåede bestemmelse er opfyldt – bør kunne stille krav om, at ejerens ejendom indhegnes, således at hunden ikke kan slippe ud, når den færdes løs i haven. Det er udvalgets opfattelse, at pålægget bør omfatte hele det område, hvor hunden kan færdes frit uden snor og mundkurv. Udvalget finder endvidere, at

indhegningen i givet fald skal bestå af et solidt hegn, som er mindst 1,8 m højt, for at indhegningen effektivt kan beskytte mod, at hunden forcerer indhegningen. Herudover skal der som indgang til ejendommen etableres en sluselåge, som består af to låger med en gang imellem, således at hunden ikke kan løbe ud, når lågen åbnes.

Udvalget har endvidere overvejet, om der bør være mulighed for, at politiet giver yderligere pålæg vedrørende luftning mv. af hunden, ud over de eksisterende muligheder for at give pålæg om snor eller mundkurv. Udvalget har i den forbindelse særlig overvejet, om der bør kunne fastsætte krav om, at sådanne hunde kun må luftes af ejeren (besidderen) og eventuelt af andre navngivne (myndige) personer, der er i stand til at håndtere hunden på fornuftig vis, og om der bør kunne pålægges begrænsninger for antallet af hunde, som luftes samtidig af samme person. Udvalget finder, at det er hensigtsmæssigt at give politiet mulighed for at stille sådanne krav, hvor det er relevant på grund af hundens farlighed eller dennes eller ejerens konkrete adfærd. Der er således væsentlig forskel på, hvilken kontrol en voksen, der kender hunden, har over denne, og hvilke muligheder den pågældende har for at gribe ind over for aggressionsproblemer, sammenlignet med den kontrol mv. en fremmed eller et barn kan have, ligesom det alt andet lige er væsentlig nemmere at have kontrol over én hund end flere. Særligt for så vidt angår krav om at en hund skal luftes alene bemærkes, at det ikke kan antages, at dyreværnslovens § 2⁵⁶ indeholder et krav om artsfællekontakt.

Uanset, at der ved justitsministerens lovforslag nr. 1, ?? af af xx. december 2009 foreslås indført en generel pligt til at føre hunde i snor i bymæssig bebyggelse, vil det fortsat være relevant at kunne give pålæg om snor efter hundelovens § 6, stk. 2, idet et sådant pålæg gælder helt generelt – dvs. også uden for bymæssig bebyggelse og i såkaldte fritløbsområder, hvor andre hunde kan løbe frit – og udvalget forudsætter, at der vil kunne fastsættes krav til snoren, navnlig således at det ikke vil være tilladt at føre hunden i en såkaldt flexi-line. Efter udvalgets opfattelse bør et pålæg om snor efter § 6, stk. 2, i almindelighed indeholde et pålæg om at føre hunden i en fast line, der højst er 2 meter lang.

Slettet i overensstemmelse med § 10, stk. 1, nr. 1 i Lov nr. 102 af 12. juni 2007

7.8. Registrering af politiets pålæg til hundeejere – pålæg følger hunden

I dag registreres pålæg efter hundelovens § 6 i Kriminalregistret under hundens ejer. Det er således kun muligt via registret at få oplyst, om en bestemt person (cpr.nr.) har en hund med et pålæg, mens der ikke kan søges efter, om der er meddelt et pålæg til en bestemt hund (id-nummer).

⁵⁶ Hvorefter enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer

Efter de gældende regler følger et pålæg ikke hunden ved overdragelse eller salg til anden³⁹. Hvis hunden overflyttes til en anden politikreds, skal besidderen efter hundelovens § 6, stk. 6⁴⁰, underrette den nye politikreds om et pålæg, og det er forudsat, at politiet i den gamle politikreds i videst muligt omfang underretter den nye politikreds om et meddelt pålæg, hvis politiet bliver opmærksom på en hunds flytning til en anden politikreds. Der kan dog i høj grad stilles spørgsmålstegn ved, hvor ofte nogen af delene sker i praksis.

Hvis en hund antræffes på et offentligt sted, vil politiet således i en række tilfælde ikke have nogen særlig nem adgang til at kontrollere, om den pågældende hund burde være ført i (kort) snor eller iført mundkurv. I de tilfælde, hvor det ikke er ejeren selv, der løfter hunden, og den person, der har hunden i sin besiddelse ikke oplyser om dens rette ejer, skal politiet via id-mærket⁴¹ og en opringning til Dansk Hunderegister fremskaffe ejerens navn, der derefter skal slås op i Kriminalregistret. Denne noget omstændelige proces kan efter udvalgets opfattelse i en række tilfælde føre til, at politiet afstår fra at foretage en sådan kontrol.

Efter udvalgets opfattelse er det derfor af meget stor betydning for en effektiv indsats over for farlige hunde, at politiet har mulighed for at aflæse id-mærket og ud fra det mærke via et registeropslag konstatere, om der findes et pålæg vedrørende den pågældende hund. Samtidig bør et pålæg efter udvalgets opfattelse følge hunden ved overdragelse.

Det foreslås derfor, at den gældende bestemmelse i hundelovens § 6, stk. 6, om underretning ved overflytning til en anden politikreds erstattes af følgende bestemmelse:

"Overdrages hunden til en anden besidder, gælder et pålæg efter stk. 2, nr. 1, eller stk. 3, umiddelbart over for den nye besidder."

Ved overdragelse forstås enhver form for salg, gave, bytte og lignende. Overlades hunden midlertidigt til en anden til pasning eller lignende, vil et eventuelt pålæg fortsat gælde i forhold til hunden og adressaten for pålægget, (dvs. besidderen), og det er salveansvar

En ny besidder, der vil sikre sig, at den hund, som vedkommende erhverver, er fri for pålæg, må således ved henvendelse til politiet sikre sig, at der ikke er registreret noget pålæg vedrørende hunden. Selv om han undlader dette - eller i øvrigt hævder ikke at kende til pålægget - følger det af den foreslåede bestemmelse, at han ikke desto mindre vil kunne straffes for at overtræde pålægget.

divers ansvar
at der
midt - hundt -
passer over -
holder pålæg -
get.

³⁹ Jf. afsnit 3.2.7., der også beskriver politiets reaktionsmuligheder både i omgængestilfælde og ved en reel overdragelse.

⁴⁰ Jf. afsnit 3.2.6.

⁴¹ Efter hundelovens § 1, stk. 1, skal en hund ganske vist være forsynet med ejerens (besidderens) navn og adresse, men den bestemmelse vil formentlig ofte ikke være overholdt, hvis ejeren ikke efterlever et pålæg efter hundelovens § 6.

Hvorledes registrering af pålæg skal gennemføres i praksis, så det følger hunden og ikke ejeren, må vurderes nærmere i forbindelse med en eventuel gennemførelse af et eventuelt lovforslag herom. Dansk Hunderegister, som af Justitsministeriet har fået overdraget det praktiske arbejde med registrering af hunde, er en privat forening stiftet af Dyrenes Beskyttelse, Den Danske Dyrlægeforening, Dyrenes Dags Komite (Fond) og Dansk Kennel Klub⁴². Efter udvalgets opfattelse taler persondataskyttelsesmæssige hensyn for ikke at registrere politiets strafsanktionerede pålæg i et register, der drives i privat regi, mens der omvendt heller ikke er nogen anledning til overføre det velfungerende hunderegister til offentligt regi. ~~Ligesom Kriminalregisteret benytter Det Centrale Personregister (CPR) som eksternt index-register og grundlag for registreringen, kunne man imidlertid forestille sig, at politiet etablerede et nyt hundepåleg-register med Dansk Hunderegister som eksternt index-register.~~

~~på grundlag af oplysninger baseret på Di Døt~~

Da det er hundens ID-nummer, der danner grundlag for registreringen, er det vigtigt, at registeret løbende tillæres oplysninger fra Dansk Hunderegister om nye registreringer af hunde. Dette kan mest hensigtsmæssigt ske ved, at der løbende – f.eks. en gang i døgnet – sker en direkte overførsel af oplysninger fra Hunderegisteret til politiets register.

En mindre ambitiøs model kunne være, at oplysningerne fra Hunderegisteret ikke overføres direkte, men sendes til politiet på en anden måde og derefter indføres manuelt i registeret. Det vil dog under alle omstændigheder være en forudsætning, at oplysninger om samtlige hunde, der er registreret i Hunderegisteret, indlægges i politiets register ved dets oprettelse.

I forbindelse med etablering af et sådant register i politiets regi kunne det overvejes at indføre mulighed for, at ejeren/besidderen af hunden kan få udstedt en "pålegsattest" for hunden, således at det f.eks. ved overdragelse af hunden kan dokumenteres, at hunden ikke er meddelt påleg i medfør af hundelovens § 6. Betaling for udstedelse af sådanne pålegsattester kunne eventuelt medgå til finansieringen af driften af registeret.

Risepolitiet har oplyst, at det på baggrund af et overordnet skøn må forventes, at omkostningerne ved udvikling og implementering af et nyt hunderegister i politiet kan udgøre i størrelsesordenen 5-10 mio. kr. Hertil kommer årlige drifts- og vedligeholdelsesomkostninger på omkring 30 pct. af anskaffelsesudgiften.

Ved udarbejdelsen af dette skøn er der taget udgangspunkt i, at der, særligt på grund af de krav, der stilles til behandling af personfølsomme oplysninger, ikke vurderes at være en standard software-løsning, der umiddelbart kan implementeres. Det er endvidere tagt til grund, at der skal tilvejebringes en løsning, der er til rådighed for hele det danske politi.

⁴² Jf. bekendtgørelse nr. 1500 af 20. december 2004 om mærkning og registrering af hunde (med senere ændringer).

tip

Ligesom p.cpl. i KR bidrører fra CPR, kan

Det bemærkes, at omkostningerne forbundet med etablering af en digital overførsel af data fra Dansk Hunderegister til et nyt hunderegister i politiet ikke i sig selv skønnes at have en sådan størrelse, at der er anledning til at overveje at anvende en manuel opdatering af registeret.

Det ligger imidlertid uden for udvalgets opgave nærmere at vurdere de tekniske og persondatarelige aspekter af et sådant nyt register i politiets regi.

Udvalget skal imidlertid i denne sammenhæng betone vigtigheden af, at de enkelte politikredse har et tilstrækkeligt antal scannere, så patruljevognene i relevant omfang har mulighed medbringe en scanner, så eventuel kontrol af muligt farlige hunde kan foretages på stedet. En scanner koster efter det oplyste omkring ~~1.000 kr.~~ Udvalget har i den forbindelse noteret sig, at der vil blive taget initiativ til, at alle lokalpolitistationer er i besiddelse af en elektronisk scanner til identificering af hunde.

~
500-1000 kr.

7.9. Id-mærkning af ikke-registrerede hunde

Efter hundelovens § 1, stk. 1, skal besidderen af en hund sørge for, at hunden, fra den er 4 måneder gammel⁴³, er mærket og registreret. Mærkning skal foretages ved øre- eller lysketatovering eller ved injektion af en elektronisk chip efter et system, der er godkendt af Dansk Hunderegister, jf. § 5, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1500 af 20. december 2004 om mærkning og registrering af hunde.

Hvis en hund i strid med § 1, stk. 1, ikke er mærket og registreret, kan politiet lade hunden mærke og registrere for besidderens regning, jf. hundelovens § 1, stk. 3.

Der foreligger ikke nogen statistik over, hvor mange hunde – herunder hunde, der kan betegnes som kamp- eller muskelhunde – som ikke er mærket og registreret som de skal. Dog fremgår det af oplysninger fra Forsikring & Pension, at antallet af skader, hvor den skadevoldende hund enten er ukendt eller ikke er ansvarsforsikret, er stigende⁴⁴.

Efter udvalgets opfattelse er et væsentligt element i en mere effektiv håndhævelse af hundelovens regler om farlige hunde, at flest mulige hunde er mærket og registreret – og ansvarsforsikret, jf. nedenfor i afsnit 7.10.

Udvalget foreslår derfor at hundelovens § 1, stk. 3, ændres fra en "kan"-regel til en "skal"-regel, således at politiet fremover vil få pligt til at lade en hund mærke og registrere for besidderens regning, hvis den ikke er det i forvejen.

⁴³ Ved lovforslag nr. 1 af 20. november 2009 foreslås aldersgrænsen sat ned til 8 uger.

⁴⁴ Jf. afsnit 5.3.4.

7.10. Ansvarsforsikring

Det følger af hundelovens § 8, stk. 2, at det påhviler besidderen af en hund at holde hunden ansvarsforsikret. Overtrædelse af denne forpligtelse kan straffes med bøde, jf. hundelovens § 12, stk. 1. Efter § 8, stk. 3, fastsætter justitsministeren efter forhandling med Assurandør-Societetet (nu Forsikring & Pension) nærmere regler til gennemførelse af bestemmelserne i stk. 2. Med hjemmel i denne bestemmelse har Justitsministeriet udstedt bekendtgørelse nr. 485 af 25. september 1984 om ansvarsforsikring af hunde.

Erstatning for skader forvoldt af ukendte hunde eller hunde, der ikke er ansvarsforsikrede, udbetales af en særlig pulje. Det er således midler fra denne pulje, der erstatter skader, der er forvoldt af en hund, for hvilken den loypligtige ansvarsforsikring ikke er tegnet, eller for hvilken forsikringen vel er tegnet, men hvor den efterfølgende er ophævet af selskabet eller ikke holdt i kraft. Ifølge Forsikring & Pension er antallet af sager, hvor den skadevoldende hund enten er ukendt eller ikke ansvarsforsikret, stigende.⁴³

Som anført ovenfor under afsnit 7.9 er det efter udvalgets opfattelse et væsentligt element i en mere effektiv håndhævelse af hundelovens regler om farlige hunde, at flest mulige hunde er ansvarsforsikrede.

Slettet

Udvalget har derfor overvejet, om der bør indføres en ordning, som sikrer, at Dansk Hunderegister indeholder opdaterede forsikringsoplysninger vedrørende hundene. En sådan ordning ville indebære, at politiet, når de anmelder en hund, straks vil kunne konstatere, om hunden har den loypligtige ansvarsforsikring, og – såfremt dette ikke er tilfældet – udstede en bøde til besidderen, jf. hundelovens § 12.

Udvalget foreslår på den baggrund, at der i § 8, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1500 af 20. december 2004 om mærkning og registrering af hunde, indsigtes en bestemmelse om, at besidderen ved anmeldelse af en hund til Dansk Hunderegister, skal oplyse navnet på det forsikringselskab, hvor hunden er ansvarsforsikret. Endvidere bør der i bekendtgørelsens § 9 indsættes en bestemmelse om, at Dansk Hunderegister skal registrere denne oplysning.

Det følger allerede af § 12, stk. 1, i bekendtgørelsen om mærkning og registrering, at besidderen af hunden er forpligtet til at foretage anmeldelse til Dansk Hunderegister, hvis der sker ændringer i de registrerede oplysninger. Besidderen vil således være forpligtet til at give meddelelse i tilfælde af eksempelvis skift af forsikringselskab.

⁴³ Bilagsbil 5.3.4

I princippet vil besidderen også skulle give meddelelse til Dansk Hunderegister, hvis forsikringen ophører af anden grund end selskabsskift, f.eks. på grund af præmierestance. Der er imidlertid en vis formodning for, at besidderen ikke vil give meddelelse om, at hans eller hendes hund ikke længere er omfattet af den lovmæssige ansvarsforsikring.

Udvalget foreslår derfor, at der i bekendtgørelse nr. 485 af 25. september 1984 om ansvarsforsikring af hunde indsættes en bestemmelse, der forpligter forsikringsselskaberne til at sende en meddelelse til Dansk Hunderegister, hvis en hundansvarsforsikring ophører af anden grund end selskabsskift. En tilsvarende regel gælder i forhold til ansvarsforsikringer for motorvaretojer.

7.11. Import af hunde

[Det er aftalt, at sekretariatet skriver dette afsnit]

*Hvis man nok forbudsmødel
så bør den følges op af
indførselsforbud.*

7.12. Sanktionsniveau mv.

Efter hundelovens § 12, stk. 1, straffes overtrædelse af en række af hundelovens bestemmelser med bøde. Rigsadvokaten har i meddelelse nr. 5/2009 af 10. august 2009 fastsat følgende retningslinjer for anklagemyndighedens bødepåstande (bøderakster):

Overtrædelse af § 1, stk. 1, ved som besidder af en hund ikke at have sørget for, at hunden, fra den er 4 måneder gammel, er mærket og registreret samt bærer halshånd forsynet med et skilt, der angiver besidderens navn og adresse	600 kr.
Overtrædelse af § 3, stk. 1, 1.-3. pkt., ved at have ladet en hund færdes uden ledsagelse på gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel, i byer og områder med bymæssig bebyggelse	600 kr.
Overtrædelsen i kombination med bid eller forvoldt skade, idet bødepåstanden i øvrigt kan forhøjes under hensyn til skadernes omfang	1.200 kr.
Overtrædelse af § 3, stk. 4, ved uden for byer og områder med bymæssig bebyggelse som besidder af en hund at have undladt at drage omsorg for, at den ikke strejfer om	600 kr.
Overtrædelse af § 6, stk. 1, ved som besidder af en hund at have undladt at træffe de foranstaltninger, der efter forholdene må anses påkrævet for at forebygge, at hunden	

volder andre skade, idet bødepåstanden i øvrigt kan forhøjes under hensyn til skadernes omfang	1.200 kr.
Overtrædelse af § 8, stk. 2, ved som besidder af en hund at have undladt at holde den ansvarsforsikret	600 kr.
Overtrædelse af pålæg givet i medfør af § 4 eller § 6, stk. 2, nr. 1, eller stk. 3, jf. § 12, stk. 1	800 kr.”

Ved de nævnte retningslinjer blev bøderne forhøjet med mere end 47 procent i forhold til de tidligere bødetakster fra 1991.

Efter udvalgets opfattelse bør bødestraffen for alle de nævnte overtrædelser – bortset fra overtrædelse af pålæg givet i medfør af § 4 om hunde, der forstyrrer ved gøen eller tuden – forhøjes mærkbart af præventive grunde som led i en forstærket indsats for at modvirke, at hunde overfalder og bider mennesker og andre hunde, og for at sikre, at de står i passende forhold til de besparelser, der opnået ved f.eks. ikke at have mærket og registreret sin hund eller ved ikke at holde den ansvarsforsikret.

Det foreslås derfor, at der i hundelovens § 12 indsættes en ny bestemmelse som stk. 2:

”Ved fastsættelse af bøder for overtrædelse af § 1, stk. 1, § 3, stk. 1, 1.-3. pkt., § 3, stk. 4, § 6, stk. 1, § 8, stk. 2, eller et i medfør af § 6, stk. 2 eller 3, givet pålæg udmåles en skærpet bøde.”

Som et udgangspunkt for strafudmålingen forudsætter udvalget, at en overtrædelse af bestemmelserne i førstegangstilfælde straffes således:

Overtrædelse af § 1, stk. 1, ved som besidder af en hund ikke at have sørget for, at hunden, fra den er 4 måneder gammel, er mærket og registreret	2.000 kr.
Overtrædelse af § 1, stk. 1, ved som besidder af en hund ikke at have sørget for, at hunden, fra den er 4 måneder gammel, bærer halsbånd forsynet med et skilt, der angiver besidderens navn og adresse ⁴⁶	1.000 kr.
Overtrædelse af § 3, stk. 1, 1.-3. pkt., ved at have ladet en hund færdes uden ledsagelse på gader, veje, stier eller	

⁴⁶ Er hunden heller ikke mærket og registreret, anses bøden for manglende skilt indeholdt i bøden for manglende mærkning og registrering.

pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel, i byer og områder med bymæssig bebyggelse⁴⁷ 2.000 kr.

Overtrædelsen i kombination med bid eller forvoldt skade, idet bødepåstanden i øvrigt kan forhøjes under hensyn til skadernes omfang 4.000 kr.

Overtrædelse af § 3, stk. 4, ved uden for byer og områder med bymæssig bebyggelse som besidder af en hund at have undladt at drage omsorg for, at den ikke strejfer om 2.000 kr.

Overtrædelse af § 6, stk. 1, ved som besidder af en hund at have undladt at træffe de foranstaltninger, der efter forholdene må anses påkrævet for at forebygge, at hunden volder andre skade, idet bødepåstanden i øvrigt kan forhøjes under hensyn til skadernes omfang 4.000 kr.

Overtrædelse af § 8, stk. 2, ved som besidder af en hund at have undladt at holde den ansvarsforsikret 3.000 kr.

Overtrædelse af pålæg givet i medfør af § 6, stk. 2, nr. 1, eller stk. 3, jf. § 12, stk. 1 3.000 kr.

Efter hundelovens § 12, stk. 2, straffes en person også med bøde, hvis denne hidser en hund på nogen eller undlader at holde sin hund tilbage, når han bemærker, at den overfalder nogen. Det er vigtigt at understrege, at navnlig første led af denne bestemmelse i en række tilfælde efter omstændighederne også vil være omfattet af straffelovens bestemmelser om vold (§§ 244-249) i givet fald vil blive straffet efter disse bestemmelser. Bestemmelsen foreslås flyttet ind som 2. pkt. i den ovenfor foreslåede nye bestemmelse i § 12, stk. 2, således at det tydeliggøres, at der også i disse tilfælde – hvor forholdet ikke kan henføres under straffeloven – skal udmåles en skærpet bøde. Som er udgangspunkt for strafudmålingen forudsætter udvalget, at en overtrædelse af denne bestemmelse i førstegangstilfælde straffes med en bøde på 4.000 kr.

Efter hundelovens § 12, stk. 3, straffes overtrædelse af forbuddet mod hundekampe med bøde eller fængsel i indtil 1 år. Der foreligger så vidt ses kun en trykt afgørelse fra praksis. I *Ugeskrift for*

⁴⁷ Udvalget forudsætter, at dette også bliver udgangspunktet for strafudmålingen ved gennemførelse af forslaget om pligt til at føre hunde i snor i bymæssig bebyggelse, jf. lovforslag nr. L ?? af xx. november 2009.

Retsvæsen 2006, side 32, idømte Vestre Landsret to personer hver en bøde på 6.000 kr. for bl.a.⁴⁸ at have ladet deres hunde deltage i hundekamp. Det kunne ikke bevismæssigt lægges til grund, at de to tilfælde havde arrangeret en hundekamp med væddemål om den vindende hund. Der blev ved strafudmålingen i øvrigt taget hensyn til, at hundekampen ikke havde påført hundene skader.

Efter udvalgets opfattelse bør udgangspunktet for strafudmålingen i en situation som den foreliggende, hvor der ikke er arrangeret væddemål, og hvor hundene (endnu) ikke har påført hinanden skader af betydning, være en bøde på 10.000 kr. Er der tale om en mere organiseret hundekamp, herunder med væddemål, eller er en eller begge hunde blevet skambidt⁴⁹, bør udgangspunktet være en kortere frihedsstraf, hvis nærmere længde bør fastsættes i lyset af sagens konkrete omstændigheder.

I *gentagelsestilfælde* forudsætter udvalget, at bødestraffene som udgangspunkt forhøjes med 50 procent.

Fastsættelsen af straffen i sager om overtrædelse af hundeloven vil i øvrigt fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde, og de angivne straffniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag er omstændigheder, der taler herfor. Straffelovens øvrige almindelige regler om straffens fastsættelse vil således fortsat finde anvendelse i sager om overtrædelse af hundeloven, herunder straffelovens § 81 om skærpene omstændigheder, § 82 om formildende omstændigheder og § 83 om fastsættelse af straffen under den angivne straffesamme og strafbortfald i særlige tilfælde.

Efter *hundelovens § 12 a* er der mulighed for at fratage en person retten til at beskæftige sig personligt med hunde – for bestandig eller for et nærmere fastsat tidsrum – hvis den pågældende

- 1) har anvendt en hund til angreb på eller som trussel mod mennesker eller dyr,
- 2) har undladt at holde sin hund tilbage, da vedkommende bemærkede, at hunden overfaldt mennesker eller dyr,
- 3) som ejer eller besidder har ladet en hund deltage i en hundekamp eller
- 4) har afholdt hundekampe.

⁴⁸ De blev også dømt for ikke at have ladet deres hunde mærke og registrere. Efter de dagældende vejledende bødetalster fra Rigsadvokaten var straffen herfor som udgangspunkt en bøde på 200 kr.

⁴⁹ I lovforslag nr. L 77 af 11. november 2009 defineres dette begreb i forhold til artsfæller således: "Ved skambidning forstås at skade slem ved bid. Skade skal forstås i overensstemmelse med brugen af ordet i straffelovens § 245, stk. 2, dog således at skaden kan påføres både mennesker og dyr. Som skade anses bl.a. sår eller flånger, der kræver syning ... skader på dyr vil almindeligvis have nødvendiggjort dyrlægehjælp. Hvis det er nødvendigt at aflive det angrebte dyr på grund af dets skader, eller dyret dør i forbindelse med angrebet, vil der ligeledes være tale om skambidning."

Efter udvalgets opfattelse bør der også være mulighed for at frakende en person retten til at holde hund, hvis den pågældende

- 5) i gentagne tilfælde er dømt for overtrædelse af hundelovens § 3, stk. 1, 1.-3. pkt., og stk. 4, § 6, stk. 1, eller for overtrædelse af pålæg givet i medfør af § 6, stk. 2, nr. 1, eller stk. 3, jf. § 12, stk. 1.

Bestemmelsen vil give mulighed for rettighedsfrakendelse i tredjegangstilfælde af overtrædelse af hundelovens bestemmelser om snorpligt mv., om pligten til at træffe foranstaltninger for at forebygge, at hunden volder andre skade, samt ved overtrædelse af pålæg om snor og mundkurv samt de af udvalget foreslåede pålæg om indhegning af have mv. og om hvem, der må lufte hunden. Det er ikke en betingelse for at anvende bestemmelsen, at det er de samme bestemmelser eller pålæg, der er overtrådt alle tre gange. Uanset, at der er tale om en "kan"-regel, forudsætter udvalget, at der som altovervejende hovedregel sker frakendelse, medmindre der foreligger helt særlige formildende omstændigheder, for at sikre en effektiv håndhævelse af de beskrevne regler.

7.13. Afsluttende bemærkninger

Udvalget har i de forudgående afsnit fremlagt de forslag - navnlig i form af lovændringer - der efter udvalgets opfattelse er relevante og nødvendige i en forstærket indsats for at undvirke, at hunde overfalder og bider mennesker og andre hunde.

Som nævnt flere gange, kan alle hunde - med forkert opdragelse og forkert håndtering - være farlige. Uanset hvilke initiativer der gennemføres, er det derfor ikke realistisk fuldstændigt at kunne fjerne dette problem, men en helt uundværlig grundforudsætning for en væsentlig reduktion af problemers omfang vil under alle omstændigheder være, at der ofres stor opmærksomhed ikke kun på lovændringerne men også på gennemførelsen og prioriteringen af initiativerne i den praktiske hverdag, ikke mindst hos politiet.

Det er herunder væsentligt at sikre en klar og anvendelig information om reglerne og de praktiske sagsskridt i sager om håndhævelse heraf fra de centrale myndigheder (Justitsministeriet og Rigsadvokatskabet) til medarbejderne i de enkelte politikredse, herunder i form af uddannelse, skriftlige vejledninger, "action cards" og skabeloner til breve mv. samt en ressourcemæssig prioritering af indsatsen både centralt og lokalt i politiet, herunder af personaleressourcer, udgifterne til anskaffelse af et tilstrækkeligt antal id-scannere³⁰ og udgifterne til pensionsanbringelse af hunde under behandlingen af sager om eventuel aflivning, jf. hundelovens § 6 h.

I opfattelse
BLL:
Vigtigt i forb. med kommende flerårss aftale at overveje prioriteringsregel

³⁰ Jf. afsnit 7.8.

således, at

behandlingen

Udvalget anbefaler, at der i forbindelse med fremsættelse af forslag til lovændringer fremlægges en plan for deres gennemførelse og prioritering af initiativerne

og
samt
ressource-
mæssig
styrkelse
og

således at der fra
politisk side tages stilling
hertil

Kap. 8: Udvalgets samlede Lovforslag

Bilag
Stettis

Bilag

1. Oversigt over sager om hundebid, Statens Institut for Folkesundhed

Tabel 4

Skadestuekontakter som følge af hundebid. Fritekster.

Opgjort på hunderace eller -typer. Løst omfang det har været kendt eller oplyst.

Mastiff		
Nr.	År	Fritekst
1	2007	BIDT AF SIN EGEN STORE MASTIFFHUND I 2. OG 3. FINGER.
2	2008	OVERFALDET AF KAMMERATENS HUND EN BRASILIANSK MASTIFF OG FÅET BIDLÆSION SV.T. HALS OG SKULDER.
3	2008	PLUDSELIG OVERFALDET AF SIN HUND EN BRASILIANSK MASTIFF OG FÅET BIDT 3. FINGER AF.
Pitt bull		
Nr.	År	Fritekst
1	1999	OVERFALDET AF PITBULLTERRIER. BIDT I UNDER- OG OVER-ARM OG LÅR.
2	2001	BLEVET BIDT AF LØSGÅENDE PIT BULL TERRIER PÅ BG. HÆN- DER
3	2002	BIDT AF LØS PITBULL HUND I HÅND, SYS
4	2002	BUD. BIDT I VE. 5. FINGER AF PITBULL TERRIER. OVERFLADISK RIFT.
5	2003	EGEN HUND BLEV OVERFALDET AF ANDEN HUND, BIDT AF BULLTERRIER I HÅNDEN
6	2003	UDE AT GÅ TUR MED HUNDEN, BIDT AF PITBULL I FINGER
7	2004	*GÅTUR M. SIN HUND U.SNOR. MØDER DE 2 HUNDE, PITTBULL, PT.S HUND LØBER HEN, BLIVER ANGREBET, PT. LÆGGER SIG IMELLEM, FÅR BIDT 3/4 AF ØRE AF.
9	2005	BIDT I FINGRE AF BULLTERRIER
10	2005	BIDT I LÅR AF PITBULLTERRIER - MÆRKER EFTER TÆNDER
11	2007	BIDT AF 2 PITBULLTERRIER, SOM VILLE OVERFALDE PT.S HUND, DISSE GIK HELT UMOTIVEREDE TIL. ANGREB, BIDT I HÅND
13	2008	BIDT AF PITTBULL TERRIER I ARM. DA PT. GIK TUR M. SIN HUND, GIK MEST UDOVER HUNDEN
14	2008	BIDT I FINGER AF 2 PITTBULL-TERRIER
Terrier		
Nr.	År	Fritekst
1	1998	BIDT AF TERRIER I VE. HÅND, HÅNDLED OG PÅ BAGSIDEN AF VE. LÅR.
2	1998	BIDT BAGTIL I HØ. LÅR AF TERRIER.
3	1998	BIDT I NÆSEN AF TERRIER.
4	1999	ELEV, BIDT AF CHEFENS TERRIERHUND I HÅND.
5	2000	BIDT FLERE STEDER AF FOX-TERRIER

6	2000	GIK TUR M. HUNDE. DA DISSE BLEV ANGREBET AF LILLE TERRIER, SOM IKKE VAR I SNOR. PT. VILLE SKILLE DEM AD, BIDT
7	2002	SKULLE HILSE PÅ CAIRN TERRIER, DER BIDER HAM I OVERLÆBE
8	2003	BIDT AF SKOTSK TERRIER I HÅNDRYG OG NAKKE
9	2003	BIDT AF TERRIER I CRUS
10	2004	UNDER LEG MED NABOENS TERRIER BIDT I UNDERBENET OG LÅRET. HUDAFSK. VASK. TABL. VEPICOMBIN.
11	2006	BIDT AF EGEN HUND - STAFFORD SHIRE TERRIER - I HOVEDET
Bull dog		
Nr.	År	Fritekst
1	1998	BIDT AF AMERIKANSK BULLDOG PÅ HÅND
2	2004	OPDRÆT AF ENGELSK BULLDOG SOM UPROVOKERET ER GÅET TIL ANGREB PÅ DRENGEN. BIDSÅR PÅ UNDERBENET. MEGET DYBE FLÆNGER. GIVES PENICILLIN OG VACC. INDLÆGGES
3	2005	BIDT AF BULLDOG I HÅNDEN
4	2005	BIDT I ALBUE AF AMERIKANSK BULLDOG - HUDEN INTAKT
Rottweiler		
Nr.	År	Fritekst
1	1998	ANGREBET AF HUND - ROTTWEILER - BIDT I ARM OG UNDERARM
2	1998	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM.
3	1998	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM.
4	1998	BIDT I KIND AF ROTTWEILER.
5	1998	BIDT I OVERARMEN AF SIN ROTTWEILER, 4 FLÆNGER A 1 CM
6	1998	BIDT I ØRE AF EN ROTTWEILER
7	1999	BIDT AF ROTTWEILER I ANSIGT, FÅET ET PAR ØL OG VODKA I LØBET AF DAGEN. 3 X 3 VULN. M. TOTALT HUDTAB. OVERFL. TH. RH.
8	1999	BIDT AF ROTTWEILER I ANSIGTET
9	1999	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM
10	1999	BIDT AF ROTTWEILER PÅ KRAVEBENET
11	1999	BIDT I FINGER AF ROTTWEILER
12	1999	UDE OG GÅ TUR MED SIN HUND, DA ROTTWEILER SPRANG OVER 2 M HØJT HEGN. PT. BIDT I UNDERARM. FINGER OG HEMITHORAX I FORSØG PÅ AT BESKYTTE SIN HUND
13	2000	BIDT AF ROTTWEILER I HÅND
14	2000	BIDT AF ROTTWEILER I HÅNDEN
15	2000	BIDT AF ROTTWEILER I OVERARM
16	2000	BIDT AF ROTTWEILER-LIGN. HUND
17	2000	BIDT AF SIN EGEN HUND - ROTTWEILER - I FINGER
18	2001	BIDT AF DATTERS ROTTWEILER I UNDERARM
19	2001	BIDT AF HUND I LÆBEN, ROTTWEILER
20	2001	BIDT AF ROTTWEILER I HÅND
21	2001	SOCIAL- OG SUNDHEDSASS. OVERFALDET AF HERRELØS ROTTWEILER.

Slettet: _____

22	2001	UDE OG LUFTE SIN HUND, DA HAN GENNEM HEGN BLIVER BIDT AF ROTTWEILER, BIDER ET STYKKE AF FINGEREN AF
23	2001	UNDER LEG MED HUND ROTTWEILER BIDT
24	2002	BIDT AF EGEN ROTTWEILER I KIND
25	2002	BIDT AF ROTTWEILER I HÅND
26	2002	BIDT AF ROTTWEILER I HÅND UNDER LEG
27	2002	BIDT AF ROTTWEILER I LÆBEN
28	2002	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARMEN. FLÆNGE. VASK. VACC.
29	2002	BIDT AF ROTTWEILER SV.T. HÅND OG UNDERARM. BIDSÅR. TABL. VEPICOMBIN.
30	2002	BIDT AF ROTTWEILER, BEGGE UNDERARME
31	2002	BIDT I BEGGE ANKELREGIONER AF ROTTWEILER, DER IKKE VILLE HAVE, AT PT. FORLØD HJEMMET
32	2002	FP. BIDT AF ROTTWEILER I HÅND OG FINGRE. VASK. PENICILLIN. GIPS. INDLÆGGES.
33	2002	PASSET BRORS ROTTWEILER, SOM PT. KOM OP OG BØVLE MED. BIDT 2 GANGE I BEGGE HÆNDER
34	2003	BIDT AF ROTTWEILER I ARM
35	2003	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM
36	2003	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM, SYS
37	2003	BIDT I BG. BEN AF ROTTWEILER
38	2003	BIDT I HÅNDEN AF ROTTWEILER
39	2003	UNDER LEG MED FARBRØDERENS HUND EN BLANDING MELLEM ROTTWEILER OG SCHÆFER BLEVET BIDT. FRAKTUR AF TAND. FLÆNGE I NÆSEN. OVERFL. BIDSÅR I ANSIGT. VASK. BIDT AF ROTTWEILER I ARM
40	2004	BIDT AF ROTTWEILER I HÅND - INFEKTION UGEN EFTER OG
41	2004	INDLÆGGES
42	2004	BIDT AF ROTTWEILER I HÅNDELED. SYS
43	2004	BIDT I OVERARMEN AF ROTTWEILER. BIDSÅR. VASK. TABL. VEPICOMBIN.
44	2004	BIDT I TOMMELFINGEREN AF ROTTWEILER. ER BERUSET. BIDSÅR. VASK. TABL. PRIMCILLIN. VACC.
45	2004	HAR FÅET BIDT ET STYKKE AF SIT ØRE AF ROTTWEILER. GÅR DIREKTE TIL OPERATIONSANGEN
46	2004	UNDER HUNDELUFTNING KOMMET I CAMBOULAGE MED FREMMED HUND, ROTTWEILER, BIDT I HÅND, BRUD AF FINGER, FLÆNGE KNO
47	2005	AVISBUD. BIDT AF ROTTWEILER I ARM, SYS
48	2005	BIDT AF ROTTWEILER I HÅND
49	2005	BIDT AF ROTTWEILER I OVERARMEN UNDER MOTIONSLØB.
50	2005	BIDT AF ROTTWEILER SV.T. HÅNDEN.
51	2005	BIDT AF ROTTWEILER, SOM HUN KENDTE. BIDT I ANSIGT
52	2005	BIDT AF SIN ROTTWEILER I BEGGE HÆNDER. OG UNDERARM
53	2005	BIDT I HÅND AF ROTTWEILER
54	2005	BIDT I HÅNDEN AF EN ROTTWEILER
55	2005	BIDT I LÅR AF ROTTWEILER
56	2005	BIDT I UNDERARMEN AF EN ROTTWEILER.

57	2005	BIDT I UNDERLÆBEN AF ROTTWEILER.
58	2005	HUNDESLAGSMÅL BIDT AF EGEN HUND DA DENNE BLEV OVERFALDET AF ROTTWEILER
59	2005	LØBETUR BLEVET OVERFALDET AF ROTTWEILER-LIGN. HUND. BIDT I LÅR
60	2006	ANG. BIDT AF SIN ROTTWEILER I HALSEN
61	2006	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM
62	2006	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM
63	2006	BIDT AF ROTTWEILER I UNDERARM - HUNDEN SAD FAST I ARMEN
64	2006	BIDT I AM AF ROTTWEILER
65	2006	BIDT I ARM AF ROTTWEILER
66	2006	BIDT I ARME AF ROTTWEILER I FORB.M. UNDERSØGELSE
67	2006	BIDT I BEGGE HÆNDE AF SIN ROTTWEILER
68	2006	BIT I ANSIGT AF ROTTWEILER,
69	2006	OVERFALDET AF NABOS ROTTWEILER. BIDT I ARM
70	2006	PRØVET AT AFVÆRGE MAND TÆVE SIN KONE, DENNE PUDSER EN 80 KG STOR ROTTWEILER PÅ PT.,
71	2006	UNDER GRØN KONCERT BIDT AF ROTTWEILER I BALLE
72	2007	BIDT AF ROTTWEILER I HOVEDET
73	2007	BIDT AF ROTTWEILER I HOVEDET
74	2007	BIDT AF ROTTWEILER I HÅNDE
75	2007	BIDT AF ROTTWEILER SV.T. HÅNDEN.
76	2007	BIDT AF ROTTWEILER VED ØJET.
77	2007	BIDT I BEGGE HÅNDE AF ROTTWEILER.
78	2007	BIDT I HÅND AF HUND ROTTWEILER
79	2007	BIDT I UNDERARMEN OG UNDERBENET AF SIN ROTTWEILER.
80	2007	GIK V. SANKT HANS BÅL, BIDT I BRYST AF ROTTWEILER
81	2008	BIDT AF EN ROTTWEILER SV.T. HÅNDEN OG FINGER OG AL- BU. BLOT OVERFL. LÆSIONER.
82	2008	BIDT AF EN ROTTWEILER SV.T. HÅNDEN OG FINGER.
83	2008	BIDT AF ROTTWEILER I ANSIGT OG UNDERARM
84	2008	BIDT AF ROTTWEILER SV.T. ANSIGTET.
85	2008	BIDT AF SIN ROTTWEILER SV.T. ALBUEN.
86	2008	BIDT I ARM AF ROTTWEILER, SYS
87	2008	BIDT I UNDERARM AF ROTTWEILER
88	2008	SKULLE SKILLE 2 HUNDE AD, BIDT I ARME AF ROTTWEILER
89	2008	VILLE SKILLE EN ROTTWEILER OG EN DALMATINER AD OG BLIVER BIDT I HÅNDEN.
Schæfer		
Nr.	År	Fritekst
1	1998	BIDT AF SCHÆFER I UNDERARM
2	1998	BIDT AF SCHÆFERHUND I FINGER.
3	1998	BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅND.
4	1998	BIDT AF SCHÆFERHUND I KNÆ.
5	1998	BIDT AF SCHÆFERHUND PÅ BALLE OG UNDERARM
6	1998	BIDT AF SCHÆFERHUND PÅ ØRE OG KIND
7	1998	BIDT AF SCHÆFER-HUND, LILLE FLÆNGE PÅ 3. FINGER OG PÅ

		4. FINGER
8	1998	BIDT AF SIN EGEN SCHÆFER I ARMEN, 2 OVERFL. BIDSÅR
9	1998	BIDT I HØ. OVERARM AF SCHÆFERHUND.
10	1998	BIDT I HÅNDELED AF SCHÆFERHUND.
11	1998	BIDT I VE. LÅR AF SCHÆFERHUND.
12	1998	FORSØGT AF SKILLE SINE TO KÆMPENDE SCHÆFERHUNDE FRA HINANDEN. BIDT I HØ. HÅND SAMT HØ. KNÆ.
13	1998	OVERFALDET AF TO SCHÆFERHUNDE, BIDT I HÅNDEN
14	1998	POSTBID. BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERBEN.
15	1998	POSTBUD. BIDT I BG. HØFTER AF SCHÆFERHUND.
16	1999	ASSISTENT. VAR BARNEPIGE FOR NOGLE VENNER DA DERES SCHÆFERHUND BIDER PT. BIDSÅR SOM ER MACEREREDE SV.T. FINGRE OG OVERARM. VASK. SUTUR. FORBINDING. VE
17	1999	BIDT AF FREMMED SCHÆFERHUND I KNÆ
18	1999	BIDT AF SCHÆFERHUND I HØ. HÅNDELED. HØRT KNASENDE LYD
19	1999	BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅNDEN. VASK. VACCINATION. HE- XABOTIN.
20	1999	BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERARM OG LÅR
21	1999	UNDER ARB. MED UDDELING AF LØBESEDLER ER PT. BLEVET BIDT SCHÆFERHUND UNDER BALLE.
22	2000	BIDT AF EGEN SCHÆFERHUND I UNDERARM
23	2000	BIDT AF EN SCHÆFERHUND.
24	2000	BIDT AF SCHÆFER I ARM.
25	2000	BIDT AF SCHÆFERHUND
26	2000	BIDT AF SCHÆFERHUND I ANSIGTET
27	2000	POSTBUD. BIDT AF SCHÆFER
28	2001	BIDT AF SCHÆFERHUND
29	2001	BIDT AF SCHÆFERHUND I BALDE
30	2001	BIDT AF SCHÆFERHUND I LÆG DA TO HUNDE SLOGES
31	2001	BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERARM
32	2001	CHAUFFØR. BIDT AF SCHÆFERHUND FLERE GANGE I SCRO- TEALREGIONEN OG PÅ BENENE. BIDSÅR. VASK GO SUTUR. FORBINDING. VACC.
33	2001	OVERFALDET OG BIDT I BEGGE ARME AF SCHÆFERHUND
34	2001	UDE AT TRÆNE MED SCHÆFERHUND. BIDT I ALBUEN
35	2002	BIDT AF FAMILJENS SCHÆFERHUND I UNDERARMEN. BIDSÅR. VASK. FORBINDING. TAVL. VEPICOMBIN. VACC.
36	2002	BIDT AF FREMMED SCHÆFERHUND I LÆG. SYS
37	2002	BIDT AF SCHÆFER OMKRING HÅNDELED, SYS
38	2002	BIDT AF SCHÆFERHUND I ALBUEN. OVERFL. LÆSION. VASK. VEPICOMBIN. VACC.
39	2002	BIDT AF SCHÆFERHUND I ARM
40	2002	BIDT AF SCHÆFERHUND I LÅRET. BIDSÅR. VASK. FORBINDING. VACC.
41	2002	BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERARM
42	2002	BIDT I HÅND AF SCHÆFER
43	2002	BIDT I HÅND AF SCHÆFERHUND

44	2002	FP. BIDT I 3. FINGER AF SIN SCHÆFERHUND. HAR SELV VASKET. INGEN BEHANDLING.
45	2002	POLITIBETJENT. BIDT AF FREMMED SCHÆFERHUND I HØ. CRUS.
46	2002	POSTBUD. BIDT AF SCHÆFERHUND I HØ. OVERARM. OVERFLADISK SÅR.
47	2002	PÅ RULLESKØJTER BIDT AF SCHÆFERHUND I MAVEN
48	2002	UNDER CYKELTUR BIDT BAG KNÆ AF FREMMED SCHÆFERHUND
49	2003	BIDT AF SCHÆFERHUND ADSKILLIGE STEDER PÅ KROPPEN
50	2003	BIDT AF SCHÆFERHUND I HÆL.
51	2003	BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅND
52	2003	BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERARM
53	2003	BIDT AF SCHÆFERHUND I ØJENKROG. OVERFL. TIL RIGSHOSPITALET
54	2003	UNDER LEG MED FARBRODERENS HUND EN BLANDING MELLEM RÖTTWEILER OG SCHÆFER BLEVET BIDT. FRAKTUR AF TAND. FLÆNGE I NÆSEN. OVERFL. BIDSÅR I ANSIGT. VASK.
55	2004	BIDT AF BANGE SCHÆFER I OVERLÆBE
56	2004	BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅND
57	2004	BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERARM. HÅND OG HOFTEN
58	2004	BIDT AF SIN EGEN SCHÆFERHUND HÅND, HÅNDELED, UNDERARM
59	2004	BIDT I FINGER AF SIN SCHÆFERHUND. GIVES INTRAVENØS MEDICIN
60	2004	BIDT I UNDERARM AF SCHÆFERHUND
61	2004	OVERFALDET AF SCHÆFERHUND PÅ TANKSTATION. BIDT I BEGGE LÅR. BIDSÅR. GIVES PENICILLIN.
62	2004	STOPPEDE SLAGSMÅL MELLEM 2 SCHÆFERHUNDE HVORVED EGEN BIDER HENDE I UNDERARMEN. BIDSÅR. VASK. SUTUR. TABL. VEPICOMBIN.
63	2005	BIDT AF SCHÆFERHUND I BEN
64	2005	BIDT AF SCHÆFERHUND I BRYSTKASSEN OG HÅNDELEDDET.
65	2005	BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅNDELEDDET.
66	2005	BIDT AF SCHÆFERHUND I LÅRET. BIDSÅR.
67	2005	BIDT AF SCHÆFERHUND I MAVESKINDET
68	2005	BIDT I FINGER AF EN SCHÆFERHUND
69	2005	OVERFALDET AF SCHÆFERHUND OG BIDT I UNDERARM
70	2006	BIDT AF ARBEJDSGIVERS STORE SCHÆFERHUND
71	2006	BIDT AF EGEN SCHÆFERHUND I UNDERBENET.
72	2006	BIDT AF NABOENS SCHÆFERHUND I UNDERARMEN.
73	2006	BIDT AF SCHÆFERHUND DA HAN SAD OG KÆLEDE MED DEN. HAR FÅET EN FLÆNGE I ØRET.
74	2006	BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅND
75	2006	BIDT AF SCHÆFERHUND SV.T. LÅRET.
76	2006	BIDT AF SIN EGEN HUND, STOR SCHÆFERLIGN. HUND. DA HAN SKULLE SKILLE SINE 2 HUNDE AD, DER SLOGES, FLÆNGE I BEN CA. 10 CM LANGT. SYS

77	2006	BIDT I ARMEN AF EN SCHÆFERHUND
78	2006	BIDT I HÅND AF SCHÆFERHUND VED FØRSØG PÅ AT STANDSE ET SLAGSMÅL
79	2006	BIDT I UNDERARM AF STOR SCHÆFERHUND
80	2006	I FORBINDELSE MED SIT ARBEJDE, SOM HJEMMESYGEPLEJERSKE BLEVET OVERFALDET/BIDT AF SCHÆFERHUND BAG PÅ HØJRE LÅR.
81	2006	SKULLE LUFTEHUND EN LABRADOR, DA HAN BLEV OVERFALDET AF SCHÆFERHUND, PT. VILLE SKILLE HUNDENE AD, BIDT ALBUE, FALDT PÅ BG. KNÆ
82	2007	BIDT AF SCHÆFERHUND DA HAN VED UDE AT LØÅBE. HAR FÅET EN OVERFL. LÆSION SV.T. UNDERBENET.
83	2007	BIDT AF SCHÆFERHUND I UNDERARMEN. BLOT EN OVERFL. LÆSION.
84	2007	BIDT AF SINE 2 SCHÆFERHUNDE DA HUN VILLE SKILLE DEM AD. HAR FÅET BIDSÅR SV.T. BEGGE HÆNDER OG LÅRET.
85	2007	BIDT I FLANKEN AF UKENDT SCHÆFERHUND. BLOT OVERFL. LÆSION.
86	2007	BIDT I HÅND AF NABOENS SCHÆFER. SYS
87	2007	BIDT I OVERARMEN AF SCHÆFERHUND.
88	2007	GÅET PÅ FORTOV. UPROVOKERET BIDT AF SCHÆFERHUND I HÅND
89	2007	OVERFALDET AF SVIGERSØNS SCHÆFERHUND OG BIDT I BEGGE UNDERARME OG HÆNDER
90	2008	BIDT AF EN SCHÆFERHUND I HÅNDEN
91	2008	BIDT AF KAMMERATS SCHÆFER I HOFT/BALLEREGION
92	2008	BIDT AF SCHÆFER I FINGER
93	2008	BIDT AF SCHÆFERHUND I ØRE
94	2008	BIDT AF SCHÆFERHUND SV.T. RYGGEN. BLOT OVERFL. LÆSION.
95	2008	BIDT AF SCHÆFERHUND SV.T. UNDERLÆBEN.
96	2008	BIDT AF SØNS SCHÆFERHUND I UNDERARM
97	2008	BIDT I ARM AF SCHÆFERHUND, DA PT. SKULLE AFLEVERE PAKKE
98	2008	OVERFALDET AF SCHÆFERHUND, BIDT I OVERARM
99	2008	SKRALDEMAND OVERFALDET AF SCHÆFERLIGN. HUND. SOM TOG FAT I ARM FLERE GANGE, HEV OG SLED. BAR TYK VINTERJAKKE

Gravhund

Nr.	År	Fritekst
1	1998	BIDT AF EGEN GRAVHUND I SKINNEBEN.
2	1998	BIDT AF EGEN GRAVHUND PÅ ØRE
3	1998	BIDT AF GRAVHUND I HÅNDLED.
4	1999	BIDT AF EGEN GRAVHUND I HÅNDLED
5	1999	BIDT AF GRAVHUND I HÅNDRYGGEN. OVERFL. HUDAFSK. VASK.
6	1999	BIDT AF GRAVHUND I LÅRET. BIDMÆRKER. VASK OG VEPI-

7	1999	COMBIN, VACC. BIDT AF GRAVHUND I ØJENBRYN OG I. FINGER. OVERFLADISK FLÆNGE I ØJENBRYN. 2 SMÅ FLÆNGER PÅ I. FINGER. VASKES OG RECEPT PÅ AMPICILLIN.
8	1999	BIDT I HÅND AF GRAVHUND
9	2000	BIDT I ANSIGTET AF GRAVHUND
10	2000	OVERFALDET AF GRAVHUND. BIDT I BG. LÅR.
11	2001	BIDT AF GRAVHUND
12	2001	BIDT AF NABOENS GRAVHUND - FLÆNGER I ANSIGT/HÅNDLED
13	2001	OVERFALDET AF GRAVHUND, BIDT I LÆBE
14	2002	BIDT AF GRAVHUND
15	2002	BIDT AF GRAVHUND I HÅNDEN
16	2002	KLAPPET GRAVHUND, SOM BED PT. I OVERLÆBE
17	2002	LEGET MED GRAVHUND - STUKKET HOVEDET NED TIL DEN - BIDT I OVERLÆBE
18	2002	UNDER LEG MED GRAVHUND BLEVET BIDT I OVERLÆBE
19	2003	BIDT AF GRAVHUND I BEGGE HÆNDER. BIDSÅR. VASK.
20	2004	AFD. MESTER. BIDT AF EGEN GRAVHUND I HÅNDEN. BIDSÅR. VASK. FORBINDING. TABL. VEPICOMBIN.
21	2004	BIDT AF GRAVHUND I BENET
22	2004	BIDT AF GRAVHUND I FINGER OG HÅND SAMT UNDERARM OG KNÆ. OVERFL. VASK.
23	2004	BIDT AF GRAVHUND I KNÆ
24	2004	BIDT AF GRAVHUND I LÆBEN. BIDSÅR. VASK. SUTUR. TABL. AMPICILLIN.
25	2004	BIDT AF SIN GRAVHUND I KINDEN OG LÆBEN. HUDAFSK. VASK. TABL. VEPICOMBIN.
26	2004	BIDT I UNDERBEN AF GRAVHUND
27	2004	GRAVHUNDEN HAR I NATTENS LØB SPIST NOGET AF PT.S STORETÅ SOM ER FØLELSESLØS. INDLÆGGES.
28	2004	SYGHEHJELPER. BIDT AF SIN GRAVHUND VED DYRELÆGEN DA DENNE BLIVER ANGREBET AF STOR HUND. BIDSÅR I HÅNDEN. VASK. VACC.
29	2005	BIDT AF GRAVHUND I FINGER
30	2005	BIDT AF GRAVHUND I FODLED
31	2005	BIDT PÅ HALS AF GRAVHUND
32	2005	BØJET SIG NED OVER GRAVHUND OG DENNE FØLER SIG TRU- ET OG BIDER PT. I NÆSEN.
33	2005	KOM GÅENDE PÅ FORTOV DA GRAVHUND PLUDSELIG BIDER HENDE I LÅRET.
34	2005	PÅ AVISROUTE BLEVET BIDT I LÅRET AF GRAVHUND.
35	2006	BIDT AF GRAVHUND I LÆGGEN. BAR COWBOYBUKSER.
36	2006	BIDT AF GRAVHUND I NÆSEN
37	2006	BIDT I UNDERARM AF GRAVHUND
38	2007	BIDT AF EGEN GRAVHUND I I. FINGER.
39	2007	BIDT AF EN GRAVHUND I KINDEN.
40	2007	BIDT AF GRAVHUND I FINGER OG HÅND
41	2007	BIDT AF GRAVHUND I HÅND

42	2007	BIDT AF GRAVHUND I UNDERBENET OG FÅET EN OVERFL. LÆSION.
43	2007	BIDT AF SIN EGEN GRAVHUND SV.T. FLERE STEDER PÅ KROP- PEN. ISÆR EN STOR LÆSION PÅ UNDERBENET.
44	2007	BIDT I 1. OG 2. FINGER AF SIN GRAVHUND.
45	2007	BIDT I FINGER AF GRAVHUND
46	2008	BIDT AF GRAVHUND I 2. FINGER.
47	2008	BIDT AF GRAVHUND I UNDERBENET.
Kamp-		
hund		
Nr.	År	Fritekst
1	2005	BIDT AF KAMPHUND I OVERARM OG ANSIGT
2	2005	BLEVET ANGREBET AF KAMPHUND, BIDT I ARMEN, HÅNDEN OG FINGER
3	2005	OVERFALDET AF KAMPHUND - FÅET ANSIGTSLÆSION
4	2006	BIDT I ARM. DA PT. SKULLE REDDE DENNE FRA OVERFALD AF LØS KAMPHUND
5	2006	PT. OG VENINDE LØB GN. RUM. HVOR EN KAMPHUND BEFIN- DER SIG M. ET KØDBEN, SPRINGER OP OG RAMMER PT. I AN- SIGTET, SYS
6	2006	PT.S HUND BLANDING AF 2 KAMPHUNDE, GÅR LØS PÅ FORBI- PASSERENDE MINDRE HUND, FORSØGT A SKILLE DE 2 HUNDE AD. IKKE BIDT. MEN RAMT AF TAND
7	2006	PTS. HUND OVERFALDET AF KAMPHUND, FORSØGER AT SKIL- LE DEM AD, BIDT I BG. HÆNDER
8	2007	BIDT AF KAMPHUND I HÅND
9	2007	BIDT AF KAMPHUND I HÅNDEN
10	2007	BIDT AF KAMPHUND I PANDEN OG NÆSEN.
11	2007	BIDT AF SIN HUND I HÅNDEN. DET DREJER SIG OM EN MEL- LEMSTOR KAMPHUND.
12	2008	BIDT AF KAMPHUND I LÆBEN
13	2008	BIDT I BG. LÅR AF KAMPHUND
14	2008	BIDT I HÅNDEN AF KAMPHUND
15	2008	BIDT I UNDERBEN AF KAMPHUND
16	2008	BLEVET ANGREBET AF KAMPHUND OG BIDT I HOVEDET OG PÅ NÆSEN
17	2008	UNDER HUNDELUFTNING ER HUND BLEVET ANGREBET AF KAMPHUND. PT. BLEV BIDT I BEGGE HÆNDER
Retriever		
Nr.	År	Fritekst
1	1999	POSTBUD. BIDT I BAGSIDEN AF HØ. LÅR AF LABRADOR RETRI- EVER.
2	2002	BIDT AF SIN GOLDEN RETRIEVER I HÅND VED UHELD
3	2003	BIDT I KIND AF NABOHUND. RETRIEVER
4	2005	BIDT AF EGEN HUND, GOLDEN RETRIEVER, I FINGER
5	2005	BIDT AF EN GOLDEN RETRIEVER SV.T. KINDEN.
6	2005	BIDT AF GOLDEN RETRIEVER I ØRE
Boxer		

Slettet:

Nr.	År	Fritekst
1	1998	BIDT AF NABOENS BOXER, OVERFL. SÅR PÅ NÆSETIPPEN
2	1999	BIDT AF BOXERHUND PÅ GADEN, BIDT I LÆGGEN
4	2005	BIDT AF BOXERHUND, DA PT. VILLE FORSVARE SIN EGEN HUND
3	2008	LØBET OG LEGET MED DAGPLEJEMODERENS 2 BOXERE OG BLIVER PLUDSELIG OVERFALDET OG BIDT ADSKILLIGE GANGE I ANSIGTET OG NAKKEN SAMT HALSEN OG ARME OG BEN.

Kilde: Ulykkesregisteret, Statens Institut for Folkesundhed, SDU

- 1) Påklage
- 2) Opsætning af virkning
- 3) Domstolsproven

Bilag 2

Formateret: OS2, Venstre, Linjefærd: enkelt

Udkast til regler om forbud mod farlige hunde

UDKAST

til

forslag til lov om ændring af lov om hunde
(Forbud mod hold af særligt farlige hunde)

§ 1

Formateret: Skrifttype: Fed

I lov nr. 259 af 4. december 2005 om hunde, som ændret ved lov nr. 554 af 24. juni 2008, lov nr. 538 af 8. juni 2006 og lov nr. x. af ss. 2089, foretages følgende ændringer:

Formateret: Lige margener

1. Efter § 1 indsættes:

Formateret: Skrifttype: Fed

§ 1a. Besiddelse og avl af følgende hunde er forbudt:

Formateret: Skrifttype: Fed

Formateret: Punkttopstilling

- 1) Pig hull terrier.
- 2) tosu hau.
- 3) amerikansk staffordshire terrier.
- 4) fita brasileiro.
- 5) dogo argentino.
- 6) staffordshire bull terrier.
- 7) amerikansk bulldog.
- 8) kangal.
- 9) ovsharka.
- 10) cornjak og
- 11) sarplanac.

*Dispensation fra anmeldelse
frister hvis ikke anmeldt?*

Stk. 2. Forbuddet i stk. 1 gælder tillige for krydsninger, hvori de nævnte hunde indgår.

Formateret: Lige margener, Indrykning: Venstre: 1,27 cm

Formateret: Skrifttype: Kursiv

Formateret: Venstre, Indrykning: Venstre: 1,27 cm

Formateret: Skrifttype: Fed

Formateret: Lige margener

Slettet:

Formateret: Lige margener, Tabulatore: 1,27 cm, Venstre

Formateret: Skrifttype: Kursiv

Formateret: Skrifttype: Kursiv

Formateret: Venstre, Tabulatore: 1,27 cm, Venstre

§ 1b. Er der tvivl om, hvortil en hund tilhører én af de racer eller krydsninger heraf, som er omfattet af § 1a, kan politiet stille krav om, at besidderen dokumenterer hundens race eller type.

Stk. 2. Hvis besidderen ikke straks kan fremlægge fornøden dokumentation if. stk. 1, træffer politiet de fornødne foranstaltninger med henblik på midlertidig fjernelse af hunden.

Stk. 3. Har besidderen ikke inden for en af politiet fastsat frist fremlagt fornøden dokumentation for, at hunden ikke tilhører én af de forbudte racer eller krydsninger heraf, som er omfattet af § 1, anses hunden for at være holdt i strid med § 1a.

I chip / id - mærkning

§ 1c. Personer, som den 1. juli 2010 var ejer af de i § 1a, stk. 1, nr. 3-11, nævnte hunde eller krydsninger heraf, kan dog fortsat besidde disse, såfremt der indgives anmeldelse herom til politiet senest den 1. oktober 2011, og såfremt hundene forsynes med en øretatovering og kastreres. Anmeldelse skal ske på en særlig blanket, der udleveres af politiet, og som på blanketten attesterer retten til at besidde de pågældende hunde. Forinden indgivelse af anmeldelse til politiet, skal anmeldelsesblanketten forsynes med en erklæring fra en dyrlæge om, at øretatovering og kastration har fundet sted.

Stk. 2. Den attesterede anmeldelsesblanket skal opbevares af ejeren og skal på forlangende forevises politiet.

§ 1d. Hunde som nævnt i § 1c, stk. 1, må ikke overdrages. Hvalpe, der fødes af sådanne hunde efter lovens ikrafttræden, skal straks efter fødslen ved ejerens foranstaltning aflives af en dyrlæge.

Stk. 2. Hunde som nævnt i § 1c, stk. 1, må kun holdes på ejerens bopæl. På steder, hvor der er offentlig adgang, skal sådanne hunde føres i snor af ejeren eller af en person over 15 år, der hører til ejerens faste husstand. Hundene skal tillige være forsynet med mundkurv.

§ 1e. Hunde, der holdes i strid med § 1a aflives ved politiets foranstaltning. Det samme gælder hunde, som nævnt i § 1c, stk. 1, for hvilke der ikke indenfor de angivne frister er indgivet anmeldelse, hunde, der overdrages i strid med § 1d, stk. 1, og hvalpe, som nævnt i § 1d, stk. 1, der ikke er aflivet. Det samme gælder endvidere for hunde, der i sætningstilfælde færdes i strid med reglerne i § 1d, stk. 2.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2010. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 748 af 14. november 1991 om forbud mod hold af særligt farlige hunde.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovdraftets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til § 1, nr. 1 (hundelovens § 1a, 1f)

Den foreslåede bestemmelse i § 1a indebærer, at der indføres et forbud mod besiddelse og avl af følgende hunde: Pitt bull terrier, tosa inu, amerikansk staffordshire terrier, fila brasileiro, dozo ar.

- rej ~ påtvingning
- Klage over politiets anmodning om dokumentation?
- Skal man kunne vælge mellem klage / domstolsprøvelse?
- Opsættende virkning
- Selvstændig sanktioneret
- Overgangsordning

Formatere: Skrifttype: Fed
Formatere: Lige margener,
Tabulatorer: 1,27 cm, Venstre
Slettet: sterilises

Slettet: sterilisering
Formatere: Skrifttype: Kursiv

Formatere: Venstre,
Indrykning: Venstre: 1,27 cm
Formatere: Skrifttype: Fed
Formatere: Lige margener,
Tabulatorer: 1,27 cm, Venstre
Formatere: Skrifttype: Kursiv

Formatere: Skrifttype: Fed

registrering i l. gangstiftede myndigheder
selvstændig sanktioneret - kun anmeldt hunde

gemine, staffordshire bull terrier, amerikansk bulldog, kangal, ovcharka, torbjak og sarplanine samt krydsninger, hvori de nævnte hunde indgår.

De førstnævnte syv hunde på listen, er hunde, der i almindelighed anses som kamp- og muskelhunde, og som findes i Danmark i dag. Muskelhunde betegner racer, der er avlet som brugshunde til storvildtsjagt eller bevogtning af beboelse. F.eks. er hunde af racen dogo argentino avlet til at opspore vildsvin og bide sig fast, indtil jageren når frem. Det er karakteristisk for en muskelhund, at den bider og holder fast i sit bytte. Den er meget hårdfør og selvstændig, og den reagerer let aggressivt i forhold til fremmede hunde. Den skifter ikke greb, som kamphunden gør, jf. nedenfor. Kamphunde er primært avlet til kamp mod artsfæller og andre dyr, f.eks. tyre. En kamphund angriber ved at bide og slippe sit bytte gentagne gange. Den er typisk menneskevenlig, men aggressiv over for andre hunde ved den mindste provokation. Den har en høj smertetærskel hvilket betyder, at den fortsætter med at kæmpe, selv om den er skadet.

De sidstnævnte fire hunde på listen tilhører gruppen hyrde- og vagthunde fra Syd- og Østeuropa samt Asien, som forventes at blive næste generation af farlige hunde i Danmark. Disse hunde er avlet til at passe på andre dyr og bevogte beboelse mod fremmed indtrængen. Hundene er avlet til at skambide eller slå indtrængende ihjel - uanset om det er mennesker eller dyr - således at truslen ikke vender tilbage.

Ifølge den foreslåede bestemmelse i § 1b kan politiet stille krav om, at besidderen dokumenterer en hunds race eller type, hvis der er tvivl om, hvortid en hund tilhører én af de racer eller krydsninger heraf, som er omfattet af forbuddet i § 1a.

Ejeren forpligtelse til at dokumentere, at hunden ikke tilhører en af de forbudte racer, vil således kunne blive aktualiseret, hvis politiet, f.eks. på baggrund af hundens udseende eller oplysninger fra ejeren eller andre, har sandsynliggjort, at der er tale om en hund, der er omfattet af forbuddet. I praksis vil bestemmelsen indebære, at ejere af hunde, der kan forveksles med en af de forbudte hunderacer, skal kunne skaffe den fornødne dokumentation for, at deres hund ikke er omfattet af forbuddet.

Den dokumentation, som ejeren måtte fremlægge, er undergivet fri bevisbedømmelse. Der stilles således ingen nærmere krav til, hvordan ejeren dokumenterer, at der ikke er tale om en forbudt hund. Ejeren kan f.eks. fremlægge en stambog eller dna-attest vedrørende hunden og dens forældre, eller han kan føre vidner, der kan dokumentere hundens afstamning.

Kravet om dokumentation vil indebære, at der stilles højere krav til agtpågivenheden hos personen, der fremover køber en hund, idet de må sikre sig, at der ikke er tale om en af de forbudte hunde, og at de kan dokumentere dette, hvis det opstår tvivl om, hvortid hunden er omfattet af forbuddet.

ikke desmit!

Hvis besidderen ikke straks kan fremlægge fornøden dokumentation, træffer politiet de fornødne foranstaltninger med henblik på midlertidig fjernelse af hunden. Hunden vil således kunne anbringes i en pension eller lignende, indtil spørgsmålet om dens race er afklaret.

hvor skal ejeren anbringe

Hvis besidderen ikke inden for den frist, som politiet fastsætter, har fremlagt fornøden dokumentation for, at hunden ikke tilhører én af de forbudte racer eller krydsninger heraf, anses hunden for at være holdt i strid med forbuddet i § 1a. Konsekvensen heraf er, at hunden skal aflives ved politiets foranstaltning, jf. § 1f.

I medfør af den foreslåede bestemmelse i § 1c indføres en overgangsordning, som indebærer, at personer, der ved lovens ikrafttræden var ejer af en af de forbudte hunde eller krydsninger heraf, kan beholde hunden, hvis der gives anmeldelse herom til politiet senest den 1. oktober 2010. Dette gælder dog ikke for hunde af racerne pitt bull terrier eller tosa inu, idet besiddelse og avl af disse hunde har været forbudt siden 1991.

Det er endvidere en betingelse, at hundene forsynes med en øretatovering og kastreres.

Anmeldelse skal ske på en særlig blanket, der udleveres af politiet, og som på blanketten attesterer, at ejeren har ret til at besidde de pågældende hunde. Inden anmeldelsen indgives til politiet, skal anmeldelsesblanketten forsynes med en erklæring fra en dyrlæge om, at øretatovering og kastration har fundet sted. Den attesterede anmeldelsesblanket skal opbevares af ejeren og skal på forlangende forevises politiet.

Det foreslås i lovens § 1d, at hunde, som er omfattet af overgangsordningen, ikke må overdrages. Endvidere foreslås det, at hvalpe, der fødes af sådanne hunde eller lovens ikrafttræden, skal aflives af en dyrlæge straks efter fødslen. Allyringen skal ske på ejerens foranstaltning.

Hunde tilhørende de forbudte racer eller krydsninger heraf må endvidere kun holdes på ejerens bopæl. På steder, hvortil der er offentlig adgang, skal hundene føres i snor af ejeren eller af en person over 15 år, der hører til ejerens faste husstand. Hundene skal udover snoren være forsværet med mundkury. Disse krav til luftning af hundene skal også gælde på såkaldte friløbsområder, hvor hunde tilhørende de af forbuddet omfattede racer mv. således ikke må løbe frit.

+ hundepension

De foreslåede overgangsregler svarer til dem, der gjaldt ved indførelsen af forbuddet mod besiddelse og avl af pitt bull terrier og tosa inu i 1991.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 1f, at hunde, der holdes i strid med § 1a aflives ved politiets foranstaltning. Det samme skal ifølge forslaget gælde for hunde, der opfylder de rådmans-

sige betingelser for at være omfattet af overgangsordningen, men som ikke er anmeldt inden for den anførte frist. Herudover vil også hunde, der overdrages i strid med reglen i § 1d, og hvalpe, der ikke er aflivet straks efter fødslen, skulle aflives ved politiets foranstaltning. Det samme gælder endvidere for hunde, der i gentagelsstilfælde fødes i strid med reglerne i § 1d, stk. 2, om bl.a. snorpligt, mundkurv mv.

Til § 2

Bestemmelsen fastsætter lovens ikrafttrædelsestidspunkt. Det foreslås således, at loven træder i kraft den 1. juli 2010.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at bekendtgørelse nr. 748 af 14. november 1991 om forbud mod hold af særligt farlige hunde ophæves. I henhold til denne bekendtgørelse har det siden 1. december 1991 været forbudt at besidde og avle pir bull terrier og tosa imi samt krydsninger, hvor disse hunde indgår. Bekendtgørelsen indeholdt en overgangsordning for hunde erhvervet før bekendtgørelsens ikrafttræden. De hunde, der var omfattet af denne overgangsordning må imidlertid formodes at være uddøde i dag, og Justitsministeriet har på den baggrund valgt ikke at videreføre den daværende overgangsordning.

Til § 3

Bestemmelsen fastlægger lovens territoriale gyldighed. Det fremgår af bestemmelsen, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, hvilket skyldes, at dyrevelfærd er et hjemmestyreanliggende for Færøerne og et selvstyreanliggende for Grønland.

Bilag 3

Udkast til særregler for "krævende hunde"

UDKAST

til

Forslag til lov om ændring af lov om hunde
(Regler for hold af særligt krævende hunde)

§ 1

I lov nr. 259 af 4. december 2005 om hunde, som ændret ved lov nr. 554 af 24. juni 2005, lov nr. 538 af 8. juni 2006 og lov nr. x. af xx. 2009, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 1 indrettes:

§ 1a. Det er forbudt uden tilladelse fra justitsministeren eller den ministeren bemyndiger dertil at
ejre eller besidde følgende hunde:

- 1) Pitt bull terrier,
- 2) toucan,
- 3) amerikansk staffordshire terrier,
- 4) fila brasileiro,
- 5) dogo argentino,
- 6) staffordshire bull terrier,
- 7) amerikansk bulldog,
- 8) kangal,
- 9) ovtcharka,
- 10) tornjak og
- 11) sacplaine.

Stk. 2. Stk. 1 gælder tillige for krydsninger, hvori de nævnte hunde indgår.

§ 1b. Er der tvivl om, hvorvidt en hund tilhører én af de racer eller krydsninger heraf, som er om-
fattet af § 1a, kan politiet stille krav om, at besidderen dokumenterer hundens race eller type.

Stk. 2. Har besidderen ikke inden for en af politiet læstsat frist fremlagt fornøden dokumenta-
tion for, at hunden ikke tilhører én af de forbudte racer eller krydsninger heraf, som er omfattet af §
1, anses hunden for at være omfattet af 1a.

§ 1c. Tilladelse i henhold til § 1a kan kun meddeles til personer over 18 år.

Formatet: Punktopstilling

Den foreslåede bestemmelse i § 1a indebærer, at der indføres et forbud mod besiddelse og avl af følgende hunde: Pitt bull terrier, tosa inu, amerikansk staffordshire terrier, fila brasileiro, dogo argentino, staffordshire bull terrier, amerikansk bulldog, kangal, uzbekarka, toroniak og sarplaninae samt krydsninger, hvori de nævnte hunde indgår.

De førstnævnte syv hunde på listen, er hunde, der i almindelighed anses som kamp- og muskelhunde, og som findes i Danmark i dag. Muskelhunde betegner racer, der er avlet som brugshunde til storvildtsjagt eller bevogtning af beboelse. Det er karakteristisk for en muskelhund, at den bider og holder fast i sit bytte. Den er meget hårdler og selvstændig, og den reagerer let aggressivt i forhold til fremmede hunde. Kamphunde er primært avlet til kamp med artsfæller og andre dyr, f.eks. tyr. En kamphund angriber ved at bide og slippe sit bytte gentagne gange. Den er typisk menneskekøven, lig, men aggressiv over for andre hunde ved den mindste provokation. Den har en høj smertetærskel hvilket bevirker, at den fortsætter med at kæmpe, selv om den er skadet.

De sidstnævnte fire hunde på listen tilhører gruppen hyrde- og vagthunde fra Syd- og Østeuropa samt Asien, som forventes at blive næste generation af farlige hunde i Danmark. Disse hunde er avlet til at passe på andre dyr og bevogte beboelse mod fremmed indtrængning. Hundene er avlet til at skambide eller slå indtrængende ihjel - uanset om det er mennesker eller dyr - således at truslen ikke vender tilbage.

Ifølge den foreslåede bestemmelse i § 1b kan politiet stille krav om, at besidderen dokumenterer en hunds race eller type, hvis der er tvivl om, hvorvidt en hund tilhører én af de racer eller krydsningen heraf, som er omfattet af forbuddet i § 1a.

Ejeren forpligtelse til at dokumentere, at hunden ikke tilhører en af de forbudte racer, vil således kunne blive aktualiseret, hvis politiet, f.eks. på baggrund af hundens udseende eller oplysninger fra ejeren eller andre, har sandsynliggjort, at der er tale om en hund, der er omfattet af forbuddet. I praksis vil bestemmelsen indebære, at ejere af hunde, der kan forveksles med en af de forbudte hunderacer, skal kunne skaffe den fornødne dokumentation for, at deres hund ikke er omfattet af forbuddet.

Den dokumentation, som ejeren måtte fremlægge, er undergivet fri bevisbedømmelse. Der stilles således ingen nærmere krav til, hvordan ejeren dokumenterer, at der ikke er tale om en forbudt hund. Ejeren kan f.eks. fremlægge en stambog eller dna-attest vedrørende hunden og dens forældre, eller han kan føre vidner, der kan dokumentere hundens afstamning.

Kravet om dokumentation vil indebære, at der stilles højere krav til ærligheden hos personer, der fremover køber en hund, idet de må sikre sig, at der ikke er tale om en af de forbudte hunde, og at de kan dokumentere dette, hvis der opstår tvivl om, hvorvidt hunden er omfattet af forbuddet.

Hvis besidderen ikke inden for den frist, som politiet fastsætter, har fremlagt fornøden dokumentation for, at hunden ikke tilhører én af de forbudte racer eller krydsninger heraf, anses hunden for at være holdt i strid med forbuddet i § 1a. Konsekvensen heraf er bl.a., at ejeren skal have en tilladelse for at kunne eje eller besidde hunden.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 1c, at tilladelse i henhold til § 1a kun kan meddeles til personer, der er fyldt 18 år, og som ikke på grund af f.eks. psykisk sygdom eller tidligere kriminalitet må anses som uegnede hertil.

Ved vurderingen af ansøgeres personlige forhold og hidtidige værdi i forbindelse med en tilladelse til at eje eller besidde en krævende hund, må der bl.a. lægges vægt på, om den pågældende har haft sager om drab, vold, røverier, voldstater, ulovlig tvang, frihedsberøvelse o.l.

Ifølge § 1d udstedes en tilladelse i henhold til § 1a for en periode på fem år. En tilladelse kan til enhver tid tilbagekaldes, hvis forudsætningerne for tilladelsen bortfalder. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis den pågældende ejer eller besidder dømmes for en overtrædelse af straffeloven, der indebærer, at den pågældende ikke længere kan anses for egnet til at besidde en krævende hund.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 1e, at krævende hunde, som er omfattet af § 1a, kun må holdes på ejerens ejendom. Ejendommen skal være indhegnet, og hegnet skal være forsynet med en sluselåge. Ved en sluselåge forstås en indgang bestående af to låger, således at hunden hindres i at løbe ud, når yderste låge åbnes.

På steder, hvortil der er almindelig adgang, skal krævende hunde føres i snor af ejeren eller en anden person, der har tilladelse til at eje eller besidde én af de i § 1a nævnte hunde. Adgangen til, at andre end ejeren kan lufte hunden, skal sikre, at hunden kan blive luftet i tilfælde af ejerens sygdom, bortrejse mv.

Der må kun føres én hund ad gangen. Snoren skal være en fast line med en længde på maksimalt 2 meter. Udover kravet om snor skal hunden tillige være iført mundkurv. Disse krav til luftning af hundene skal også gælde på såkaldte friløbsområder, hvor krævende hunde omfattet af § 1a således ikke må løbe frit.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 1f, at besidderen skal anmeldte det til politiet, hvis en krævende hund omfattet af § 1a løber bort. Anmeldelsen skal finde sted senest en time efter, at hunden er forsvundet.

Udfølge den foreslåede § 1g kan politiet, hvis de konstaterer en overtrædelse af kravet om tilladelse, eller de nærmere regler for det faktiske hold af en krævende hund (indhegning, snorpløj, mundkary mv.), give besidderen påbåd om at overholde de regler, som den pågældende har overlådt.

Hvis et sådant påbud ikke efterkommes inden for en nærmere fastsat frist, kan besidderen idømmes en bøde. I gentagelsessituationer vil politiet endvidere kunne aflive hunden.

Til § 1, nr. 2 (hundeovens § 12)

Den foreslåede ændring indebærer, at overtrædelse af et påbud om overholdelse af bestemmelserne i § 1a og §§ 1e og 1f kan straffes med bøde.

Til § 2

Bestemmelsen fastsætter lovens ikrafttrædelsestidspunkt. Det foreslås således, at loven træder i kraft den 1. juli 2010.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at bekendtgørelse nr. 748 af 14. november 1991 om forbud mod hold af særligt farlige hunde ophæves. I henhold til denne bekendtgørelse har det siden 1. december 1991 været forbudt at besidde og avle pit bull terrier og rosa ina samt krydsninger, hvori disse hunde indgår. Ved ophævelsen af bekendtgørelsen ophæves dette forbud, idet pit bull terrier og rosa ina i stedet omfattes af denne lovs regler om hold af særligt krævende hunde.

Til § 3

Bestemmelsen fastlægger lovens territoriale gyldighed. Det fremgår af bestemmelsen, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, hvilket skyldes, at dyrevelfærd er et hjemmestyreanliggende for Færøerne og et selvstyreanliggende i Grønland.